

PERIODICALS

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 10-22-2018

ŠIAME NUMERYJE:

„Sielos“ direktorė A. Zimkus: Laukia darbingi ir gražūs metai – 4 psl.

Lietuviškas spektaklis amerikiečių scenoje: žiūrovų atsiliepimai – 6 psl.

DRAUGAS
Mano laikraštis
nuolatinis,
patikimas,
mus rišantis.

Šaulių suvažiavime – garbūs svečiai, svarbūs sprendimai

Suvažiavimo dalyviai sprendė daug susikaupusių klausimų.

LŠSI archyvo nuotr.

VIRGINIJA PETRAUSKIENĖ

Šeštadienį, spalio 20 dieną, Lemonte esančiame Pasaulio lietuvių centre įvyko Lietuvos šaulių sąjungos išeivijoje (LŠSI) XXI suvažiavimas. Jame dalyvavo iš Lietuvos atvykę Lietuvos šaulių sąjungos vadas Gintaras Koryzna, Vakarų (jūros) šaulių 3-osios rinktinės vadas atsargos majoras Rolandas Lukšas ir V. Putvinskio-Pūtvio klubo prezidentas Stasys Ignatavičius.

Suvažiavimo dalyvių gretose buvo LŠSI atstovų ne tik iš Čikagos, bet ir iš kitų Amerikos vietovių – Los Angeles, Detroito miestų. Atvyko ir garbės svečiai – LR generalinis konsulas Čikagoje Mantvydas Bekešius, Amerikos lietuvių tarybos pirmininkas adv. Saulius Kuprys. Neeiliniame, kas trejus metus vykstančiame rinkiminiame LŠSI suvažiavime buvo aptarti susikaupę svarbūs klausimai. Vienas iš jų – sąjungos statuto, priimto 1956 metais, pataisos. Jų prireikė dėl to, kad per šį laiką organizacijoje įvyko nemažai pokyčių. Pavyzdžiui, buvo sukurta naujų kuopų.

– 12 psl.

Texas „Senieji krienai“ nepasiduoda!

Texas „Senieji krienai“ – ir vėl čempionai!

LR ambasados JAV nuotraukos

Praėjusį šeštadienį, spalio 20 d., Washingtone įvyko kasmetinis Lietuvos ambasadoriaus krepšinio taurės turnyras, kuriame dėl Lietuvos krepšinio federacijos įsteigto prizo varžėsi JAV valstybinių ir nevyriausybinių organizacijų atstovai, diplomatai ir gausus būrys Lietuvos diasporos sporto entuziastų. Krepšinio turnyras, Lietuvos ambasados JAV organizuojamas kartu su Šiaurės Amerikos lietuvių fizinio auklėjimo ir sporto sąjunga (ŠALFASS), yra rengiamas jau daugiau kaip dešimtmetį ir tapęs gražia Lietuvos sportinės diplomatijos tradicija JAV sostinėje.

Šių metų krepšinio varžybos buvo skirtos Lietuvos Valstybės atkūrimo šimtmečiui paminėti bei Baltijos valstybių ir JAV partnerystės chartijos, atlikusios reikš-

mingą vaidmenį Lietuvai, Latvijai ir Estijai siekiant strateginių euroatlantinės integracijos tikslų, dvidešimtmečiui. Į Washingtone surengtą šventę ŠALFASS pirmininko Lauryno R. Misevičiaus kvietimu atvyko Lietuvos krepšinio federacijos (LKF) generalinis sekretorius Mindaugas Špokas. Penkioliką kartą rengiamame Ambasadoriaus taurės turnyre dalyvavo 12 rinktinių, tarp kurių JAV Valstybės departamento, Pentagono, Lietuvos ambasados, ES atstovybės ir nevyriausybinių organizacijų bei jungtinė Estijos ir Latvijos diplomatų komanda, o taip pat JAV lietuvių krepšininkai iš Washingtono, Colorado, New Yorko, Texas, Baltimorės, Floridos ir New Jersey valstijų. Varžybų pertraukos metu buvo surengta Lietuvių Fondo (LF) remta krepšinio šventė vaikams.

– 3 psl.

Sutuoktinių meilė, laimingai išvengianti tūkstančio atsitiktinumų, – visų gražiausias stebuklas, nors ir visų kasdieniškiausias – François Charles Mauriac

Politikos komentatorius Audrius Bačiulis „Lietuvos žiniuose“ rašė: „Kai dirbdamas ‘Veide’ buvau atsakingas už visuo­menės apklausų rengimą ir rezultatų apibendrinimą, pagal atsakymus pasidariau sau išvadą, jog kokie 20–22 proc. Lie­tuvos gyventojų griežtai nepriėmė ne­priklausomybės atneštų gyvenimo per­mainų ir ilgisi sovietmečio“. Taip jis rašė aptardamas Zanavykijoje vykusių rinkimų į Seimą pirmąjį ratą. O Zanavykijoje Sei­mo nario prireikė dėl to, kad zanavykų į Seimą siųs­tas Mindaugas Bastys Konstitucinio Teismo buvo pri­pažintas sulaužęs priesaiką, nes bendravo ir galimai bendradarbiavo su KGB agentais iš Rusijos ir prote­gavo Lietuvoje Rusijos energetikos milžinės „Rosa­tom“ atstovus.

Bastys drąsus vyras – net ir pasmerktas Konsti­tucinio Teismo, iš naujo kėlė savo kandidatūrą toje pačioje apygardoje, ir, kaip bebūtų keista, išėjo į antrą turą, nors ir antruoju numeriu. Visi la­bai stebėjosi – zanavykai pasižiukšlino – už tėvynės išdaviką taip gausiai balsavo. A. Bačiulis tuo nesi­stebė: „20 proc. balsų už kompartijos rajkomo sek­retoriaus, kolchozo pirmininko sūnų ir „Rosatomo“ interesų agentą yra veikiau norma, nei netikėtu­mas“. (Beje, Bastys antrajame ture rungėsi su kon­servatore Irena Haase, kuri galiausiai rinkimus ir laimėjo). Komentatorius tikino, kad Mindaugas Bastys yra stiprus kandidatas: „jaunas, gražus, tur­tingas, vietinis, kilme iš sovietinės nomenklatūros ponų, iš tėvo paveldėjęs ne tik verslą, bet ir vietą Ša­kių rajono savivaldoje bei Seimo nario mandatą. Pro­vincijoje tokių prisibijo ir tokius gerbia, nes mato, kad kokia valdžia bebūtų Vilniuje, o Šakių rajone vis Basčiai. Per praėjusius rinkimus Zanavykų apy­gardeje Mindaugas Bastys surinko daugiau balsų, nei jį iškėlusį Socialdemokratų partija. Tai jis ją tempė, ne partiją jį“.

Tačiau politikos ekspertas galų gale nuramina, kad ne taip jau blogai – lyginant su 2016 m. rinkimais, Bastys prarado daugiau nei trečdalį savo rinkėjų.

O kodėl Zanavykijoje taip tvirtai galėjo įsitvir­inti sovietinis nomenklatūrininkas, kad net sūnui liko jo garbės? Kalbinti keletas kultūrininkų yra svarstę, kad šiandieninė Zanavykija ir apskritai Su­valkija jau yra ne ta, kuri buvo prieš karą. Karui bai­giantis šio krašto žmonės turėjo galimybės paskutinę minutę prieš rusams uždariant sieną su pasauliu pa­sitraukti iš Lietuvos ir pasitraukė. Tokios galimybės neturėjo nė vienas kitas kraštas. Todėl Suvalkijoje gerokai sumažėjo vietinių žmonių ir į jų vietą pri­važiavo atsitiktinių žmonių iš kitų Lietuvos regio­nų. O atsitiktiniai žmonės, kaip sakoma, neturi šaknų. Tai sovietų laikais buvę nomenklatūrininkai ir jų palikuonys arba per valdžią jų įtakojami vie­tiniai.

Kaip pamatuoti sovietiko likučius

Jeigu tikėsime Bačiuliu, kas penktas žmogus Lie­tuvoje yra su sovietiko likučiais. Tai čia politikos sri­tyje, bet tų sovietiko bruožų mes esame išsaugoję greičiausiai kiekvienas. Ir tie bruožai reiškiasi įvairiais pavidalais. Štai buvo pasirodžiusi žinia, kad Prezidentė Dalia Grybauskaitė sulaukė pensinio am­žiaus ir jai skirta „Sodros“ mokama senatvės pensija – 685 eurai. Pavydžių galvų buvo paskaičiuota, kad kitamet, nutrūkus įgaliojimams, Prezidentė dar gaus ir rentą. Taigi pasibaigus prezidento kadenci-

Sovietinio mąstymo recidyvai

AUDRONĖ V. ŠKIUDAITĖ

jai ji turėtų gauti per 4 tūkst. eurų pensijos. Nuo 2021 m. jai priklausys ir panaši europinė pensija už ankstesnį darbą Europos Komisijoje. Iš viso jai tu­rėtų priklausyti per 8 tūkst. eurų pensijos. Štai kaip į tą žinią sureagavo viena jauna žurnalistė – ji ėmė gatvėje klausinėti žmonių, ar jie norėtų tokios pensijos. Suprask – pažiūrėkite kokia nelygybė – ei­liniai pensininkai gauna 200–600 eurų, o Presiden­tė – tūkstančius! Nors greičiausiai mergina į gatvę buvo pasiūsta savo viršininko su sovietiko mąstymu, – matai, kiek ji gaus pensijos, o aš kelnes pratrėniau redakcijoje ir už darbą tegaunu 1 tūkst. „ant popie­riaus“...

Neįsivaizduoju, kad Amerikos žurnalistas būtų pasiūstas į gatvę pavydžiai klausinėti žmonių: ma­totė, kiek daug turto turi prezidentas, ar jūs nenorė­tumėte tiek turėti ir ar tai teisinga?

Mušti tuos, kurie turi daugiau – tai sovietiko mentalitetas. Tokių klausimų davinėjimas – tai kir­šinimas paprastų žmonių prieš tuos, kurie yra tur­tingesni, kurie yra sėkmingesni, kurie yra talen­tingesni, kurie gal darbštesni arba labiau apdovanoti iš prigimties. Juk turtingi ne visi vagys ir korup­cionieriai, turtai kraunami ir turint verslumo arba kitokio talento.

Kai 1918 m. Rusijoje laimėjo Leninas su savo ko­munistine idėja – visi turtingi buvo arba iššaudyti, arba sukišti į kalėjimus, arba palikti bado mirčiai. Ne kitaip buvo ir kai sovietai okupavo Lietuvą. Ir šiandien dar mano namuose yra stiklinis šotėlis, kurį mano tėvas veterinaras pokariu gavo dovanų iš buvusio dvarininko – paskutinio Kratašino dvaro sa­vininko. Dvarininkas buvo išmestas iš savo namų ir kad nemirtų iš bado, įsigijo ožkelę. Kai ta ožkelė su­sirgo, jis pasikvietė veterinara ir už išgydymą dė­kingumo vardan padovanojo šotėlį, nes neturėjo kuo susimokėti.

Sovietinis raugas tikriausiai neišgaruos ir per ke­lias kartas.

Kova už nepriklausmybę tebesitęsia

Labai akivaizdžiai „kitos Lietuvos“, kuri nepri­ėmė nepriklausomybės, nuomonę galėjai išgirsti at­sivertęs „laisvajį“ internetą (jame galima sakyti vis­ką, ką galvoji – demokratija), kai iškilmingai buvo laidojamas paskutinis partizanų vadas Adolfas Ra­manauskas-Vanagas. Buvo džiugių, skaidrių minčių

apie laisvę ir apie laisvės kovotojų auką, bet buvo ne mažiau ir kitos Lie­tuvos, kuri nelaukė nepriklausomy­bės, kuriai nereikėjo laisvės, kuri kolaboravo su atėjūnais, balsų, ku­riems toną duoda Kremlius. Štai ke­letas pasišaudymų internete:

„Močiutė juos banditais vadino. Apie stribus irgi nieko gero nesakė: ir vieni, ir kiti prie sienos statė. Ge­rai, kad nenušovė, bet senelis dėl tų nervų labai anksti numirė. Konservai

(turimi mintyje konservatoriai. Red.) savą, atseit, di­dvyrį laidoja, nes jie visi panašūs, kaip, antai, Rasa pulmiotčitsa (rus. kulkosvaidininkė. Red.)”.

Marius Šileika: „Banditais juos ne tavo močiutė pavadino, anūkėli, patikėk manimi. Banditais juos stribai ir kiti sovietų kolaborantai pavadino. O ka­dangi tais laikais nebuvo tiek laisvės, kiek dabar, be­lenką šnekėti jie negalėjo – turėjo mąstyti ką šneka. Priešingai nei tau dabar, kai demokartija – gali loti ką nori, praktiškai nebaudžiamas už tai esi”.

MeleJonas: „Gal šitas paukštelis su savo paukš­tukais kariavo prieš Lietuvon įžengusią raudonąją armiją? Gal stabdė traukinius su tremtiniais? Gal sa­botavo karinių dalinių infrastruktūrą? Nė velnio. Tu­pėjo miške, naktimis išlįsdamas ir prasinešdamas per kaimus, pakeliui pašaudydamas į tuos, kurie nesu­tikio dalintis paskutiniu savo kąsniu su neaiškiais, ginkluotais tipais. Didvyris, matot. Senoliai dar ir dabar spjaudosi, tokių didvyrių vardus minėda­mi”.

Antanas: „Tas pokario banditų garbinimas Lie­tuvoje jau tapo liguistu. Atsikvošėkite vieną kartą. Propagandistams jau vaidenasi. Jie niekaip neuž­miršta Rusijos, kuri nuėjo toli, toli“

„Lįsk į būdą Kremliaus išgama”.

„Chebrikė nenorėjo kolhoze dirbti, tai subūrė gaują ir į mišką... naktim jie bambino žmones, die­nom – stribai. Nei tie, nei anie nebuvo šventuoliai... akivaizdi ginkluotų reketiorų gauja”.

„Užteks skleisti vatnikų (vatinių šimtasiūlių ‘mada’ į Lietuvą atnešė rusai kolonistai. Red.) iš­kreiptas tiesas – iš kaimiečių maistą atiminėjo stri­bai, apsimetę partizanaais, kad jie nekęstų partizanų. Ruskių kgbistų metodai visiems išprususiems žmo­nėms yra žinomi, tą patį ruskiai daro ir dabar”.

„Ka veikė ‘nukankintas partizanas’ karo metu? Kiek žinoma, kolaboravo su nacistiniais okupantais, aktyviai dalyvavę jų nusikaltimuose. O ką veikė po­kario metu? A, kovojo už Lietuvos nepriklausomy­bę. O prieš ką kovojo? A, prieš senukus, vaikus, mo­teris ir kitus taikius žmones. Tuomet, pagal dabar­tinio režimo logiką, tikrai nusipelnė ypatingo pa­gerbimo. Apgailėtina!”

„Manau atitinkami organai turėtų pasidomėti trolių veikla, kiek toki brudai gali dergti Lietuvą, ir išviešinti tokius asmenis, kaip viešinami KGB agen­tai”.

Taigi kova už nepriklausmybę ir Lietuvos isto­riją vis dar tęsiasi.

REMKIME DRAUGO FONDA

Draugo fondas

4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629 • tel: 773-585-9500

www.draugofondas.org

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday
and Saturday

except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by

the Lithuanian Catholic Press Society,

4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532.

Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284

Periodical class postage paid at Chicago, IL

and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase – \$340.00 • kartą per savaitę \$240.00

Į Kanadą – metams \$390.00 (USD) • 1/2 metų \$210.00 (USD) • 3 mėn. \$110.00 (USD)

Į Lietuvą paprastu paštu – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

Internetinė prenumerata – metams \$99.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

Į Kanadą – metams \$150.00 (USD) • 1/2 metų \$120.00 (USD) • 3 mėn. \$75.00 (USD)

Į Lietuvą – metams \$70.00

Mažindami pašto išlaidas, prenumeratos kvitų nesiunčiame. „Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien nuo 9:00 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

Redakcija dirba kasdien nuo 8:00 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.

Administracija – skelbimai@draugas.org., administracija@draugas.org

Reklama – Audronė Kižytė, audreykizys@gmail.com, 630-805-1404

Vyriausioji redaktorė –
Ramunė Lapas
vyr.redaktore@gmail.com

Redaktorė –
Virginija Petrauskienė

Techninis redaktorius –
Jonas Kuprys

Korektorė –
Dalia Sokienė

Už skelbimų turinį ir kalbą neatsakome.

Straipsnių autorių nuomonė nebūtinai sutampa su redakcijos nuomone.

Netikėtai įsitaisiau naują draugę. Jos vardas Veronika ir jai 90 metų. Galite nustebti – argi gali būti draugystė tarp žmonių, kurių amžiaus skirtumas yra net 40 metų? Kitaip tariant – ar įmanoma tikra draugystė tarp anūko ir senelio? Turbūt per daug drąsu būtų mano atveju teigti, kad tikrai įmanoma, kai mūsų pažintis trunka vos mėnesį, tačiau vis dar nesusipykome ir visada turime apie ką pasikalbėti, pasitarti, išklaudyti ir papasakoti. Kiekvienas mūsų susitikimas būna naujas, nes kaskart iš naujo susipažįstame: ji manęs paklausia, kuo aš vardu, o aš atsakau. Veronika visą laiką pasidžiaugia, koks gražus mano vardas, o aš pasakau, kad man josios gražesnis. Ji kaskart pasiteirauja, ar turiu vyrą, vaikų, kokie jų vardai, o aš jai kaskart papasakoju tą pačią savo gyvenimo istoriją.

Šiandien ir vėl radau ją, sėdinčią tiesiog ant šaligatvio krašto prie savo namo ir laukiančią. Gal manęs? Gal šį sykį atpažins? Greitai pakėliau ją nuo šaltų cementinių plytelių, spėdama pasipiktinti – ar jau taip sunku būtų prie namo koki suola įtaisyti, kad senoliai saugiai galėtų dalyvauti pro juos bėgančiame, skubančiame jaunesniųjų gyvenime, nesijausdami izoliuoti nuo to pasaulio, kuriame dar visai neseniai plaukiojo it žuvys vandenyje. O dabar vos kvėpuoja, išmestos už borto, betgi dar gyvos! Veronika nustebusi pakėlė į mane akis ir pasilabinusi paklausė: „Koks čia angelas mane pastebėjo? Iš kur atsiradai? Koks tavo vardas?“ Ir vėl susipažinome iš naujo. Ir vėl išgirdau tą pačią josios gyvenimo is-

Draugė už pinigus

JŪRATĖ KUODYTĖ

toriją, tik šiandien ji pridėjo nuosavų vaikų skaičių, praturtindama tris sūnus viena dukra (matyt, labai troško turėti ir dukrelę) ir apgailėjo savo vyrus, kuriuos, sakė, pati į kapus nuvariusi, mat per daug turbūt juos šokdino ir šie, vargšai, neatlaikė...

Nežinau kodėl, bet šiandien, stebėdama krantinčius medžių lapus, susigraudinau vėl išklaudyti Veronikos padūsavimą: „Ir kodėl Dievas mane vis dar laiko? Juk man jau 90 metų, niekam aš tokia nereikalinga. Niekas pas mane neateina, viena ir viena... Bet juk nepaskubinsi Jo, pasiims, kai ateis laikas.“

Pamėginau guosti ją, sakydama, kad ją myli vaikai ir anūkai, kad savo išmintimi ir gyvenimo patirtimi gali pasidalinti su jais. Tačiau pati jaučiau, kad tie žodžiai ne iš širdies. Juk tikrai Veronika viena ir viena, su rožančiaus maldomis ir žmonėmis iš televizoriaus. Kodėl artimieji neturi laiko su ja būti? Juk tokia miela, moka pati iš savęs pasijuokti, ir nedūsauja per daug, ir pati nusiprausia ir pavalgo? Susigėdau, paskubėjusi kaltinti Veronikos giminę. Ar pati galėčiau savo tėvams ar seneliams skirti tiek dėmesio, kiek jie nori, kiek jiems reikia? Juk visi turi darbus, turi savo gyvenimus, kurie ne visada

ramia vaga teka, pagaliau reikia ir poilsio, ir tikrai ne su senole, kuri pamiršta savo vaikų vardus ir klausinėja vis to paties.

Staiga nupurtė šventvagiška mintis: „Dieve, duok man nesulaukti tokio amžiaus, kai tampama našta kitiems...“. Deja, tokių pageidavimų ar nuodėmingą maldą dažnai išgirstu iš 50-mečių kartos, kuri susiduria su savo tėvų ligomis, kuri graužiasi, negalėdama tinkamai

jais pasirūpinti dėl pinigų stygiaus arba vis dar drovisi minties apie senelių namus. Lietuvoje vis dar gajus požiūris, kad tėvus reikia karšinti jų arba savo namuose. Taip, tai tikrai geriau tėvams, tik ne visais atvejais jų vaikams. Riba tarp to, kada rūpestis kitu virsta savęs apleidimu, pamirštant savąjį, tokiais atvejais yra labai sunkiai pastebima. Kurie ją apčiuopia, tie suranda savo tėvamas tokias drauges kaip aš. Ak taip, tokia draugystė paprastai būna už pinigus, bet koks paradoksas – ji gali būti malonesnė nei toji, kuri yra tik iš pareigos ir skolos tave užauginusiems tėvams jausmo.

Kur čia meilė, klausite? Pasiteisinimui arba piktų kaimynų kalbų atrėmimui galiu tik priminti visiems krikščionims puikiai žinomus žodžius iš evangelijos (Mk 12,28b-34): *Mylėk savo artimą, kaip save patį*. Regis, ir prieš 2 tūkstančius metų buvo aktualus klausimas, ar rūpintis savimi ir savo gyvenimu nėra egoizmas, kai artimas bėdoje. Todėl evangelijos moko, kad norėdami padėti kitiems, pirmiausia turime deramai elgtis su savimi pačiais, nes tik mylėdami save, galėsime apdovanoti meile ir savo artimą.

Texas „Senieji krienai“ nepasiduoda!

Varžybų atidarymo iškilmėse (iš k.): organizatorius Tadas Kubilius, LKF gen. sekretorius Mindaugas Špokas, LR ambasadorius JAV ir Meksikoje Rolandas Kriščiūnas ir ŠALFASS pirmininkas, PLB Sporto komisijos vadovas Laurynas R. Misevičius.

Atkelta iš 1 psl.

Ambasadorius Rolandas Kriščiūnas atidarydamas turnyrą pasidžiaugė giliomis Lietuvos krepšinio tradicijomis taip pat jungiančiomis mūsų šalį su Jungtinėmis Valstijomis bei svariomis Lietuvos krepšinininkų pergalėmis, kurios garsina mūsų šalies vardą visame pasaulyje. „Atkurtos Lietuvos Valstybės šimtmečio istorijoje mūsų nacionalinis sportas užima garbingą vietą ir atspindi tvirtą Lietuvos ir jos žmonių charakterį, – kalbėjo R. Kriščiūnas. – Kasmetinis Ambasadoriaus krepšinio taurės turnyras Washingtone tęsia ir pristato lietuviško tapatumo dalimi tapusio krepšinio tradicijas bei dar labiau stiprina strateginę partnerystę ir žmogiškuosius ryšius tarp Lietuvos ir JAV“.

Krepšinininkus ir varžybų svečius taip pat pasveikino LKF generalinis sekretorius M. Špokas bei ŠALFASS pirmininkas, Pasalio Lietuvių Bendruomenės (PLB) valdybos narys, Sporto komisijos vadovas L. R. Misevičius, dalyvavęs visuose 15-oje analogiškų turnyrų ir prisiminęs patį pirmąjį – su-

rengtą 2003 m. pavasarį su tuometiniu LR ambasadoriumi JAV Vygaudu Ušaku. Šių metų Ambasadoriaus taurės turnyro pusfinalyje susitiko Texas „Senieji krienai“ su New Jersey „Liepsna“ ir New Yorko „Geležinis vilkas“ su Baltimorės „Lietuvių atletų klubu“. Finales po atkaklios kovos „Senieji krienai“ rezultatu 55:41 nugalėjo „Geležinį vilką“. Trečiąją vietą užėmė „Liepsna“, įveikusi baltimoriečius. Rezultatyviausiu turnyro žaidėju tapo Aurimas Lekavičius iš Washingtono „Vėjo“. Naudingiausiu turnyro žaidėju buvo išrinktas Texas komandos puolėjas Andrius Petkūnas.

Po krepšinio varžybų Lietuvos ambasadoje vyko iškilingas visų turnyro dalyvių pagerbimas ir nugalėtojų apdovanojimas. Ambasadorius R. Kriščiūnas pasveikino turnyro nugalėtojaus tapusius Texas lietuvių krepšinininkus ir įteikė jiems LKF čempionų taurę. R. Kriščiūnas padėjo prie turnyro organizavimo daug prisidėjusiems Laurynui R. Misevičiui, NBA teisėjaujančiam lietuviui Gediminui Petraičiui, LKF, Jono Valančiūno paramos

Mažieji džiaugėsi galėję tapti šventės dalimi.

LR ambasados JAV nuotraukos

fondui, JAV Lietuvių Bendruomenei, LF ir įmonėms „Colour Basis“ bei „TCE LLC“.

Turnyro nugalėtojams ir prizininkams įteikti LKF medaliai. Naudingiausiam ir rezultatyviausiam turnyro žaidėjui įteikti J. Valančiūno paramos fondo įsteigti prizai – Lietuvos krepšinio rinktinės marškinėliai su šio

garsaus krepšinininko parašu. Oficialaus turnyro uždarymo metu R. Kriščiūnas už aktyvią visuomeninę veiklą apdovanojo Elvyrą Šikšniūtę-Vodopalienę. Lietuvos užsienio reikalų ministro Lino Linkevičius padėkos raštą už asmeninius laimėjimus sporte ir pavyzdį jaunajai lietuvių kartai atsiėmė jos dukra Ada.

Susitinka „Geležinis vilkas“ ir Baltimorės „Lietuvių atletų klubas“.

TELKINIAI

Mūsų laukia
darbingi ir
gražūs metai

Kiekviena savaitės diena yra užpildyta veiklos.

Jono Kuprio nuotraukos

Pokalbis su Lietuvių dailės muziejaus, galerijos „Siela“ direktore Asta Zimkus

„Siela“ jau tapo didžiausia, atvira įvairaus meno procesų aikšte. Ką tik nugriaudėjo smagus naujo meno sezono atidarymas Jūsų galerijoje. Galite pavadinti, kas šiuo metu čia jau vyksta?

Spalio 4 d. prasidėjo Meno mokykla – jau lipdome, žiedžiame, tapome, audžiame, darome rankdarbius, gaminame stiklo ir medžio dirbinius. Turėsime du semestrus, 40 mokinių ir 14 mokytojų.

Kiekviena savaitės diena yra užpildyta veiklos. Čia repetuoja Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijos vaikų choras „Vyturys“, Lietuvių meno ansamblis „Dainava“, vyksta jogs užsiėmimai moterims su Inga Pauliukevičiūte-Wilke, skaitykloje renkasi labai rimtas ir aktyvus knygų mylėtojų klubas. Pirmadieniais vyksta pokalbiai ir meditacijos su Egle ir Rasa. Galerija visada atvira šeštadieniais ir sekmadieniais.

niais iš ryto, čia kiekvienas yra laukiamas ir kviečiamas pabendrauti, pavartyti naują lietuvišką spaudą, apžiūrėti veikiančias parodas ar išgerti kavos.

Renginių kalendorius jau užpildytas. Paroda keis parodą. Artimiausia jų – Lietuvos karikatūristų paroda „Kad tave kur šimtas“, jau siunčiama mums iš Lietuvos.

Lapkričio pirmasis savaitgalis paskirtas Šiaurės Amerikos lietuvių jaunimo suvažiavimui. Tai bus didelis trijų dienų renginys.

Lapkritį sulauksime istorinio spektaklio „Šimtmečio moterys“. Jo kūrybinė grupė kelia pamatinius klausimus – kas mums šiandien yra Pirmosios Lietuvos Respublikos kūrėjos, kokią vietą moterys, atsidavusios tarnystei tautai, jos nepriklausomybei ir gerovei, užima mūsų amžininkų lietuvių atmintyje?

Iš Lietuvos atvyksta aktorės Jurga Kalvaitytė ir Neringa Bulotaitė, kurios ir įkūnys garsias šimtmečio moteris.

Šiaurės Amerikos ateitininkų korporacija „Giedra“ visada surengia labai gražią parodą, kurioje dalyvauja daug lietuvių dailininkų.

Salė jau išnuomota Mažosios Lietuvos draugijai ir fondui. Jie, padedami kitų lietuviškų organizacijų, galerijoje rengs archyvinės medžiagos iš Lituhanistikos tyrimų ir archyvų centro parodą ir paminėjimą.

Šiomet Kalėdoms galeriją puošime karpiniais. Iš Lietuvos atvyksta garsi tautodailininkė, popieriaus karpinių

meistrė, surengusi ne vieną personalinę parodą Lietuvoje ir užsienyje, Jona Imbrasienė, kuri mus mokys karpinių kūrimo meno. Bus labai gražu šventiškai lietuviškai pasipuošti didžiosioms šventėms.

Gruodis skirtas vaikų rečitaliams. Tai jaunųjų lietuvių, kuriuos fortepijono klasėse muzikuoti moko lietuvių mokytojos, koncertai. Praėjusiais metais suskaičiavom tokių dalyvių apie 200.

Grįžta labai populiarius buvęs senosios išeivijos saviveiklinis teatras „Antras kaimas“. Senoji karta išėjo, jų gerbėjai susibūrė draugėn ir kelia „Antrą kaimą“ naujam gyvenimui. Jų spektaklis planuojamas sausio mėnesį.

Visus keliautojus pakvies ir sudomins „You Go Wild“ organizuojamas renginys.

Numatytos ir paskirtos datos parodoms, kurių patys labai laukiame. Tai Gabrielės Dabašinskaitės fotografijų paroda, Agnės Šemberaitės keramikos paroda, Nijolės Banienės retrospektyvinė darbų paroda, dailininkės Julijos Kazilaitės meno studijos vaikų darbų paroda ir, kaip visada sezono pabaigoje – mūsų Meno mokyklos vaikai pristatys savo sukurtus darbus.

Jau treči metai į galeriją „Siela“ sugrįžta Lemonto Art Guild. Tai amerikiečių menininkų, gyvenančių Lemonto, Darien, Downers Grow ir aplink renginys. Kuriantys lietuviai iš šių apylinkių taip pat mielai kviečiami dalyvauti.

Kaip visada tradiciškai, balandžio mėnesį numatyta šventė poezijos mylėtojams – „Poezijos pavasaris 2019“.

Bus ir paskaitų, ir koncertų. Negaliu visko ištraukti ir garsiai pasakyti, nes pasikeičia datos, žmonės keičia planus, todėl neskubame skelbti, kad nenuviltume.

Apie renginius po kelis kartus pranešame prieš tris savaites ir kartais prieš mėnesį. Sekite mūsų reklamą. Nors ir spausdiname plakatus, skelbiame laikraščiuose, populiariausia priemonė šiais laikais yra socialiniai tinklai. Patys populiariausi yra puslapiai „Facebook“ – „Lietuvių Dailės Muziejus/ Galerija Siela“ ir „Lietuvių renginiai Čikagoje“. Matome tris, keturis tūkstančius peržiūrų tuose puslapiuose, ir mus tai tenkina. Žmonės dosniai dalijasi įvykiais, vieni kitus kviečia.

Įtempti darbų metai netrunka prabėgti, o tada prasideda vaikų ir jaunimo meno stovyklos, kurios yra mano didžioji meilė. Vos spėjam atsikvėpti, ir vėl kitas, naujas sezonas.

Ar vedama tokia statistika ir ar galite pasidalinti su skaičiais, kiek per metus suorganizuojate renginių, kiek ap-

Pagrindinė savanorių komanda prie trispalvės mozaikos „Paukščiai“. Galerijos archyvo nuotr.

„Sielos“ galerijos kalendoriuje tuščių langelių nėra – paroda keičia parodą.

Dirbtuvės – menininkų kalvė.

silanko žiūrovų, galop – kiek turite unikalių parašų savo garsiojoje „Sielos” sienoje?

Ta apskaita yra tokia, kad renkame visas afišas, o sezonui pasibaigus suskaičiuojame. Tai apie 50 renginių, kurie buvo paskelbti, tad ir ateityje norime išlaikyti tokį patį balansą. Parodų – apie 22 per metus, tiek pat ir koncertų. Pas mus apsilanko koks 10 000 žmonių. Pastovūs ir nauji veidai, ateina daug jaunų šeimų, kurios augina 3–4 vaikus, jos nori išlaikyti ir puoselėti lietuviybę. Laikai pasikeitė. Dabar yra tiek daug lietuvių aplink, kad stebina ir džiugina.

Jau baigiame užpildyti parašais abi „Sielos” sienas. Tą sieną labai mėgsta svečiai iš Lietuvos. Pasirašo tik kviestiniai svečiai, kurių renginius mes organizuojame patys. Jei visi rašytųsi, jau būtų koridorius prirašę. Parašų nesuskaičiavome, gal ir reikėtų. Tai jau istorija, kas ką rašė, kaip buvo nusiteikę, pažįstu ir prisimenu visus juos. Yra labai mylimų – mūsų mielo kunigo Antano Saulaičio nupiešta šypsenėlė, visos Landsbergių dinastijos, Arvydo Sabonio mažytis „Valio”, į amžinybę išėjusios Dalios Šlenienės įrašas. Kai pažiūriu pro šalių bėgdama, jie man suteikia jėgų. Dainininkės Arinos parašas, išraitytas dideliausiom raidėm – „Meilė dar nieko nesugadino”, patvirtina mūsų tiesas. Labai branginu muzikanto Andriaus Kulikausko – „Džiaugiuosi jūsų fanatizmu” ir šypsodamasi prisimenu Algio Ramanausko – „Geriausia publika yra čia!” įrašus.

Praėjusiais metais, rugsėjį, garsiai užsiminėte apie estafetės perdavimą ir visus suintrigavote apie kitą kelią. Praėjo metai, ko mes nežinome?

Aš visada manau, kad svarbiausia yra neužsisėdėti vienoje vietoje. Nes stovintis vanduo sugenda. Ir aš tą matau daugumoje žmonių, kurie sustoja savo laike. Labai norėčiau, kad Dailės muziejus taptų stipria menininkų kalve. Mes savo darbą atlikome ir dar tęsiame. Buvo daug buitishumo, reikėjo viską su tvarkyt, atnaujint, tad dabar yra tobulos sąlygos ateiti profesionalui ir dirbti toliau. Savanoriška veikla yra džiugi, prasminga, bet nelengva. Visada daimomės pamainos į jaunus žmones, profesionalus. Laukiame finansinės paramos, didesnio dėmesio išeivijos kultūrai. Ne tik pa-

žadų. Manau, esame verti.

Mačiau, kaip „Chicago Lights” festivalyje į dangų paleidote šviečiantį žibintą su palinkėjimais „Sielai”. Ko linkėjote?

Paties šviesiausio. Kantrybės, taurių sprendimų. Kada visko tiek daug vyksta, kontrolės poreikis atsiranda nejučiom. Ir tu balansuoji tarp tos plonytės linijos – kaip čia nesurambėti ir netapti nomenklatūrininku.

Pažįstu daug lietuvių išeivijoje – jaunų ir vyresnių. Labai margi žmonės, įvairūs ir turtingi dvasiškai. Kiekvienas suranda kelią, kaip save išreikšti toje lietuviškoje veikloje, nes tai yra duoklė mūsų prigimčiai. Kad ir ką tu sukurtum savo rankom, kad ir labai mažą, nereikšmingą pasaulio mastu, tai yra svarbu mums patiems ir kitiems lietuviams aplink, ir tai yra didelė jėga. Muziejaus archyvuose randu, kiek daug buvo daroma iki tol, kiek meilės ir šilumos iš širdies įdėta. Man smagu, kad mes sugebėjome nenubraukti to, ką padarė Dalia ir Liudas Šleniai, bet iškelti dar labiau į šviesą. Džiugina, kad prie mūsų prisijungė Virga Rimėika, Laima Trinkūnienė, Liudas Šlenys – senieji muziejaus kartiniai akmenys. Su jais tariamės, dalijamės, sprendžiame kartu.

Nuoširdžiai dirba visa tautodailininkų komanda, kuri moko vaikus austi ir kitų rankdarbių. Mes tuo labai džiaugiamės, nes kas gi daugiau pamokytų šito, jei ne senoji karta. Turime daug nuostabių mokytojų iš trečiabangių kartos, profesionalų – Izida Valatka, Agnė Sabonis, Rasa Ibišienė. Tarybos pirmininkas dr. Robertas Vitas yra didžiulis ramstis ten, kur reikalinga tolerantiška išvalga ir pagalba.

Mūsų laukia darbingi ir gražūs metai.

Esame didžiausias Lietuvių dailės muziejus už Lietuvos ribų. Kito tokio nėra niekur lietuvių bendruomenėse. Gerbiame ir puoselėjame jį su meile. Man didžiausias džiaugsmas, kai po koncertų, parodų, kitų renginių svečiai iš Lietuvos aiškeli – kokį muziejų čia turime, kokią jaukią salę, kokie nepaprasti čia žmonės, ir jie veža tą gerą naujieną į Lietuvą.

Ačiū už pokalbį.

Kalbino
Danguolė Norkūnienė

Atėjusieji išlydėti dr. Augustino Idzelio į paskutinę kelionę švieslentėje stebėjo nuotraukose užfiksuotas jo gyvenimo akimirkas. Ž. Gurauskienės nuotraukos

Į amžinybę išlydėjome dr. Augustiną Idzelį

ŽIVILĖ GURAUSKIENĖ

2018 m. spalio 17 d., nuo 3 val. p. p. iki 9 val. vakaro, Donald M. Petkus laidojimo namuose Lemont, IL, atsisveikino su dr. Augustinu Idzeliu. Velionio liūdi žmona Regina Pliodžinskaitė-Idzelienė, sūnūs Mindaugas, Aidas ir Vytautas su šeimomis, anūkai Sofia ir Adrian, sesuo Teresa Beržinskienė

Augustinas Idzelis gimė 1942 m. rugsėjo 30 d. Telšiuose, Lietuvoje. Priklaušė JAV Lietuvių Bendruomenei, Aiteininkų sąjungai, buvo Draugo fondo narys, Lituanistikos tyrimo ir studijų centro valdybos narys.

Religinių atsisveikinimo apeigų metu tėvas Lukas Laniauskas SJ, kvietė švęsti a. a. Augustino gyvenimą ir dėkoti už jį Viešpačiui. „Gyvenimas nesibaigia, jis tik pasikeičia”, – sakė tėvas Lukas, prisimindamas mirusiojo mamą, kuri šiandien pasitinka savo sūnų prie dangiškųjų vartų. „Ponui Augustinui niekada nepritrūko žodžių, – kalbėjo jėzuitų kunigas, – taigi jis bus parengęs ne vieną kalbą, kai mes jį Ten sutiksime”.

Prisiminimais apie dr. Augustiną Idzelį pasidalijo Lituanistikos tyrimo ir studijų centro tarybos pirmininkas dr. Robertas Vitas:

„Tai buvo be galo malonus ir intelektualus žmogus, mielai kalbėdavęs apie šeimą, vaikus ir anūkus. Tačiau labiausiai mėgo kalbėti apie istoriją – Lietuvą Antrojo pasaulinio karo metais, ir šiuo metu mes žinom, kad tiems, kurie dabar šmeižia lietuvius, tam tikrus jų veiksmus Antrojo pasaulinio karo metais, Augustinas, remdamasis šaltiniais įvairiomis kalbomis, yra išsakęs savo požiūrį – gynė

Lietuvą išsamiai ir objektyviai pateikdamas faktus, statistiką, akcentuodamas kiekvieną svarbią detalę. Patriotiškai atrėmė melą, kuris šiuo metu nukreiptas prieš Lietuvą.

Prisimenu Augustino disertaciją, ji buvo apie naftą Sovietų Sąjungoje – apie jos išgavimą, perdirbimą. Central Intelligence Agency (CIA), sužinojusi apie šią disertaciją, nupirko kelias kopijas norėdama išnagrinėti, nes tokios informacijos apie Sovietų Sąjungą, kokią turėjo Augustinas, neturėjo net Amerikos žvalgyba”.

Pranas Jurkus, visuomenininkas, teisininkas, ekonomistas, Augustiną Idzelį prisiminė kaip įdomų ir nuoširdų pašnekovą, patriotą, intelektualą, mokslininką, labai gerai žinojusį Lietuvos istorijos faktus nuo 1941 m. ir gebėjusį įdomiai juos pateikti.

Visuomenininkas inžinierius Juozas Polikaitis apie mirusįjį kalbėjo kaip nuoširdžiai tikintį, dvasingą ateitininkų moksleivių ir studentų globėją Clevelande, puikų paskaitininką, vėliau išitraukusį į aktyvią visuomeninę veiklą. Jo atmintyje A. Idzelis išliko kaip įdomus ir nuoširdus pašnekovas, niekada nestokojantis žodžių.

Psichologijos mokslų daktaras prof. Algis Norvilas (Saint Xavier universitetas, Čikaga) Augustiną prisiminė buvus idealistą, sąmoningą patriotą, nuolat besidomėjusį įvykiais Lietuvoje ir išeivijoje, tomis žiniomis nuoširdžiai besidalijusį su kitais.

Išlydėdami šią iškilią asmenybę dėkojame Kūrėjui už susitikimą su juo ir atsisveikiname:

O skrajūnai, nenuoramos paukščiai! / Neregėti man jūsų daugiau. / Aš, apsvaigęs nuo žerinio aukščio, / Savo polėkį žemėj baigiau...

Kęstutis Genys

Atsisveikinti su dr. Augustinu Idzeliu atėjo artimi bičiuliai ir bendražygiai. Iš k.: Vytenis Damušis, Rimantas A. Kunčas-Žemaitaitis ir Saulius Damušis.

Žygimanto ir Barboros legenda –

lietuvių kultūros ir istorijos liudijimas amerikietiškoje scenoje

GIEDRĖ VENCIOUS

Jvykis, sudrebinęs Čikagą atvežus A. Cholino režisuotą „Žygimanto Augusto ir Barboros Radvilaitės legendą“, lietuvių bendruomenėje ir, apskritai, Amerikos kultūroje nutinka re-tai. Renginy buvo rodomas viename ži-nomiausių Čikagos teatrų – „Auditorium Theatre“, kuris labai mielai užleidžia sce-ną įvairiems tarptautiniams projek-tams. Pasakyti vienu žodžiu – patiko ar nepatiko – beveik neįmanoma, nes vienos ar kitos pojūtis susideda iš be-galės aspektų.

Renginio bilietai beveik visi buvo parduoti, kas įrodo tautiečių susidomėjimą, ir salėje, kuri tal-pina vos ne 4 000 žiūrovų, tik kur ne kur buvo galima pastebėti tuščią vietelę. Galima diskutuoti, ar tai buvo roko opera, ar miuziklas, gal net nei viena nei kita, nes prie *Broadway* miu-ziklų pripratę žiūrovai tikėjosi, kad da-lis libreto bus iškalbėta, o ne išdai-nuota. Kita dalis žiūrovų, nemėgstan-čių operos, savaip interpretavo ir roko operos variantą. Žodžiu, kiek žmonių – tiek nuomonių, ir visiems neįtiksi.

Vienai ar kitaip – tai buvo puikus derinys Kipro Mašanausko muzikos ir Romo Lileikio libreto, sujungto Anželi-los Cholino choreografijos ir reži-sūros, pasodrintos saldžiuoju priesko-niu – Juozo Statkevičiaus kostiumais, Marijaus Jacovskio scenografija ir Tado Valeikos apšvietimu. Tai buvo puikių menininkų išbaigtas ir surištas

projektas, istoriškai subalansuotas ir apgalvotas, tik tiems, kas nesidomi is-torija ar nežinantiems mažų to laiko-tarpio peripetijų, nesuprantamas.

Kaip ant delno galima buvo pajus-ti skirtumus tarp Rudojo ir Juodojo Rad-vilų, ne tik kostiumų spalvomis, bet taip pat ir charakteriais, tempiančiais Bar-borą į savo pusę, ką byloja ir istoriniai šaltiniai. Tačiau labiausiai visa sujun-gė simbolika, kurios buvo apstu ir ku-rią buvo gera skaityti. Pavyzdžiui, vien tai, jog ne be reikalo kostiumų diza-neris pasirinko tris atspalvius – kaip gė-rio ir blogio sampratą, o raudona at-spindėjo juokdarius ir karalienę Boną Sforzą, tik dar labiau pabrėždamas, kad būtent tos asmenybės rūmuose ga-lėjo pasakyti, o gal ir padaryti daug da-giau nei visi kiti. Karalienė Bona, ap-supta pataikūnų ir padlaižių, gerai įkū-nytą A. Cholino šokio teatro šokėjų, ku-rie kaip kokio driežo uodega vilkosi iš paskos ir sukosi, vos jai pajudėjus prie-šinga kryptimi. Vien ko verta scena su žvakide/sietynu. Lyg karūna jis ap-gaubyta Barborą, simbolizuodamas ka-rūnavimą, bet tuo pačiu įkišdamas ją į narvą, iš kurio jokio išėjimo jau nebė-ra, juodi kaip varnų rūmų pataikūnai neleidžia Žygimantui jos pasiekti, kol galiausiai ji miršta tame narve, nors ir su karūna. Galima suprasti, kodėl bū-tent karalienė Bona vienintelė atliko savo partiją operiniu sopranu, atsi-skleisdama kaip kitos kultūros, kito išprusimo ir kitų tradicijų atstovė. Ji buvo italų kilmės ir moteris, kuri įne-šė labai daug pastangų į lietuvių tautos kultūrinį tobulėjimą, nors kaip asme-nybė buvo pikta, savanaudiška ir žiau-

Žygimanto ir Barboros meilė, papasakota šokiu ir daina. Mantas Jankavičius ir Karina Krysko-Skambinė.
Sandra Scedrina nuotraukos

ri. Simbolika perpinta beveik kiekvie-na pastatymo scena tik primena, kad re-žisierė įdėjo labai daug pastangų, susi-pažindama su šio laikotarpio Lietuva, asmenybėmis ir įvykiais.

Režisierės išmonės dėka mūsų my-limas meno ansamblis „Dainava“ su-vaidino prasmingą ir reikalingą vaid-menį jam pačiam nebūdingoje plotmė-je. Judesiai, rokiruotės ir scenos užpil-dymas sudarė masės ir kartu erdvės po-jūtį. Tai buvo dar vienas išbandymas ir dar viena nauja patirtis sujungiant ge-bėjimą kartu ir dainuoti, ir vaidinti. Džiugu, jog mūsų bendruomenėje yra kolektyvų, kurie yra pajėgūs dalyvau-ti tokio lygio projektuose.

Ne vienas, girdėjosi, sakė, kad is-

torija nesuprantama, kad niekas ne-aišku, bet, mielieji – kai einame žiūrėti operos, jeigu nežinome siužeto, pasi-domėkime iš anksto, pasiskaitykime apie ką bus rodoma. Kodėl to nepada-ryti einant ir į lietuvišką renginį ir ne-susipažinti su Žygimanto ir Barboros meilės istorija? Žinoma, neretai dau-gelis remiasi renginio programėle, kuri tampa išgelbėtoja, jeigu nebuvo laiko iš anksto pasidomėti, bet, deja, ne šiuo atveju. Šis šaukštas deguto suga-dino visą medaus statinę, nes renginio organizatoriai rengdami programėlę labiau domėjosi į ją telpančiomis rek-lamomis, nei siužeto perteikimu, veiks-mo dalių aprašymu, šokėjų išvardijimu ar bent jau anglišku vertimu be klaidų.

Istorinis įvykis istoriniame teatre.

Viena iš efektingiausių spektaklio scenų.

Nesvarbu, kad renginys vyksta ne lietuviškoje salėje, beveik 90 proc. žiūrovų buvo lietuviai, o programėlėje nebuvo net scenų pavadinimų lietuvių kalba. Pavadinimai anglų kalba, ne-nupasakoja veiksmo eigos, paprasčiau būtų aprašyti, kas vyksta pirmoje ir antroje dalyje. Šiuo atveju programėlė nesuvalidino ‘gelbėtojo’ vaidmens, o štai subtitrai anglų kalba labai padėjo anglakalbiams. Ne vienas minėjo, kad vertimas geresnis už patį lietuvišką tekstą.

Didesnių ar mažesnių nesklandumų būtų visai nesunku rasti ir daugiau, bet ar reikia jų ieškoti? Po renginio norėjosi pasidomėti laikraščio skaitytojų nuomonėmis, kaip jiems patiko Žygimanto ir Barboros meilės istorijos perteikimas, ar paklausti pačių dalyvių, kaip patiko dirbti kartu su režisierė, choreografe A. Cholina bei paprašyti pasidalyti išpūdžiais „iš vidaus“.

Štai keletas atvirų pasisakymų:

„Kai lietuviškas miuziklas atvyksta į Čikagą, tai tampa svarbiausiu visų metų įvykiu. Taip atsitiko ir šį kartą. Pilna salė šurmuliuojančių žiūrovų, lietuviška kalba, pažįstamas lietuviškas nekantrumas ir kartu pasididžiavimo jausmas, kad štai – šioje scenoje tuoj pasirodys žymiausi lietuvių aktoriai ir suteiks ilgai neišdildomą malonumą širdžiai, akims ir ausims. Šiek tiek buvo keista, kad lietuviško spektaklio programėlėje neradau trumpo siužeto lietuviams. Be abejonės, kai kas galėtų paprieštarauti, kad Lietuvos istoriją reikėjo pasiskaityti prieš ateinant... Bėda ta, kad tai, kas buvo rodoma scenoje, toli gražu neatitiko žinomos istorijos, todėl programėlėje ta interpretacija ir aprašoma. Išgelbėjo angliškas paaiškinimas.

Tikiuosi, jog nieko neįžeisiu sakydama, kad Lietuvoje žiūrovas yra vienoks, už Atlanto ir Amerikos lietuvis – kitoks, jei turėsime galvoje, jog žmonės veikia aplinka, pasirinkimų galimybės, prioritetų sistema ir t.t. Kas Vilniuje matė spektaklį, panardintą autentiškoje dvasioje, tikiu, kad susidarė vienoki išpūdį, o Čikagos lietuviai išsinešė visai kitoki prisiminimą, ir tai visai natūralu. Turiu galvoje atskaitos tašką, kuriuo paprastai laikome save ir savo išprusimą meninėje, šiuo atveju – muzikinėje plotmėje.

Be jokios abejonės – atvežti spektaklį iš Lietuvos kainuoja daug lėšų ir dar daugiau nerimo – kaip viskas atrodys nepažįstamoje scenoje, kaip girdėsis aukščiau, lubas remiančiame, paskutiniame balkone sėdintiems žiūrovams, ar apšvietimas ir specialūs šviesos efektai suvalidins reikiamą vaidmenį, pasiteisins čia taip pat, kaip ir Lietuvoje, tam pritaikytoje erdvėje, o gal neteisingu kampu nukreiptos šviesos erzins žiūrovo akis ir vers prisidengti jas programėle? Deja, negaliu pagirti ne vieno iš tos komandos... šviesos akino žiūrovus, vietoj to, kad sukurtų specifinę nuotaiką, garso operatoriumi trūko žinių, kaip nepersistengti ir neiškreipti natūralaus solisto balso, o stiprios šviesos spigino aukščiau sėdintiems žiūrovams tiesiai į akis ir vertė sukti žvilgsnį į šalį arba ... stebėti, kas vyksta už nugaros. Sėdėjau ir jaučiau, lyg pirma spektaklio dalis vis dar buvo tarsi generalinė repeticija.

Scenografijai neturiu priekaištų: minimalizmas visada pasiteisina, kadangi neužgožia choreografo pastangų, kostiumų spalvų ir netrukdo žiūrovui susikaupti. Buvo tikrai įdomi, laconiška scena su judančiais metalo sta-

lais ir baltomis, plevenančiomis staltiesėmis. Taipogi puikiai pasiteisino vienintelė didžiulė, trijų aukštų judanti žvakidė/kinetinė skulptūra, kuri simbolizavo pilies erdvę, bet kada galėjusi pavirsti kalėjimu...

Norėčiau atkreipti dėmesį į dizainerio Juozo Statkevičiaus kurtus kostiumus. Lakoniškas trijų spalvų panaudojimas uždaroje sceninėje erdvėje ir stiprioje šviesoje visada pasiteisina. Pasiteisino ir šį kartą. Tikriausiai niekam nėra naujiena, kad kiekviena spalva vaidina skirtingą vaidmenį žmogaus sąmonėje. Todėl manipuliacija spalva sustiprina arba susilpnina bendrą reginio poveikį, nuotaiką bei pabrėžia kūrinio koncepciją, o kartu dalyvauja kaip dalis choreografinio judesio, užpildo erdvę ar išlaisvina žiūrovo žvilgsnį nuo periferinio trukdžio. Tokia juodos, baltos ir raudonos spalvos jungtis užaštrino Barboros Radvilaitės konfliktinę situaciją: asmens pasirodymą istorinėje arenoje, atmetimą ir vėliau įteisinimą naujame karalienės vaidmenyje. Spektaklio pabaigoje, kai juokdarių raudoni apdarai susiliejo su to paties spalvio karalienės Barboros raudonu iškilmių apdaru, kažkodėl tai visai nesuskambėjo kaip triumfas meilės ir pergalės vardan, o greičiau pasirodė kaip alegorinis sugretinimas su visą spektaklį lydėjusiais juokdariais, pastumdėlių linija...

A. Cholinis choreografija atliko stulbinantį vaidmenį, kartu perteikdama įtampą tarp dviejų besigrumiančių politinių jėgų bei etiketo saugotojų ir tuo pačiu metu suteikė žiūrovui teisę pasirinkti, kurių jėgų pusę palaikyti, jeigu situacija pareikalautų rinktis čia ir dabar. Judesio plastika, erdvės pajautimas, rūbo ir spalvos laconiškumas kaip aštrus peilis skrodė erdvę ir žiūrovo širdis.

Reikia džiaugtis, kad Amerikos lietuviai taip entuziastingai priėmė ir palaikė ypatingą Lietuvos aktorių trupę. Džiaugiuosi, kad D. Polikaičio vadovaujamas ansamblis suvalidino svarbų vaidmenį visame spektaklyje ir choristai savo balsais sujungė atskiras arijas į bendrą visumą. Džiaugiuosi ir dėkoju visiems, kurie betarpiškai prisidėjo, kad šis miuziklas pasiektų Čikagos sceną. O sau jau pažadėjau – anksčiau ar vėliau rasti galimybę išvysti spektaklį Lietuvos scenoje, ten, kur jis ir „užgimė“.

Kuo geriausios kloties visiems atlikėjams, dailininkams ir visiems tiems, be kurių betarpiško dalyvavimo tai būtų buvę neįmanoma įgyvendinti“.

Menininkė Aušrinė Kerr

„Ko gero, tik dabar pradėjo rimti emocijos, euforinės nuotaikos ir išpūdžiai, besiveržiantys per kraštus. Vis dar skamba aidas paskutinių akordų, kurie labai jaudino visų širdes.....

Darbo ir pastangų įdėjome daug, o paskutinė savaitė prieš pasirodymą buvo itin sunki. Visi esame dirbantys, o po darbo – dar trys ir daugiau valandų intensyvių repeticijų kasdien. Norėjome įrodyti, kad esame verti būti scenoje su profesionaliais artistais. Ir mes tai įrodėme!

Režisierė Anželika Cholina dabar man asocijuojasi su harmonija. Galima sakyti – viskas viename – ir reiklumas, ir profesionalumas, ir geras humoro jausmas, ir švelnumas. Tai tikrai profesionali choreografė, labai malonu buvo su ja dirbti.

Nukelta į 11 psl.

Žygimanto Augusto ir Barboros Radvilaitės legenda „Auditorium“ teatre

NUOSTABI LIETUVIŠKĄ KULTŪRĄ ŽYMINTI ŠVENTĖ

ANN BOLAND

Prieš šimtą metų, būtent 1918 m., Lietuva paskelbė nepriklausomybę, atsisakydama saitų su Lenkija, Rusija ir Vokietija. Nepriklausomybė neilgai teisilaikė. Antrojo pasaulinio karo metu Lietuvą užpuolė vokiečiai ir sovietai. Tik 1990 m. pavyko išsivaduoti iš Maskvos jungo. Šimtmečio sukaččiai paminėti į „Auditorium“ teatrą Čikagoje 2018 m. spalio 6 d. atvyko 55 lietuviai artistai, kurie parodė „Žygimanto Augusto ir Barboros Radvilaitės legendos“ spektaklį. Tai buvo didingas lietuviškos kultūros ir istorijos paminėjimas.

Baltiška politika – kai kas retai tesikeičia

Žygimanto ir Barboros istorija vyksta XVI a. viduryje, kada Lietuvą valdė Lenkija, iš aukšto žiūrinti į savo pavaldinius. Tikslų istorinių dokumentų apie šią istoriją yra mažai; todėl išaugo legenda. Lenkijos karalienė-našlė Bona Sforza yra nepatenkinta, kad jos sūnus ir įpėdinis Žygimantas išimtyli gražią lietuvaitę Barborą, kuri tampa jo meiluže, o vėliau žmona. Pranyksta galimybė Žygimantui vesti kurią nors Europos sostų karaitę ir taip sutvirtinti Lenkijos karalystę. Tačiau Žygimanto ir Barboros meilė yra tyra ir tikra. Jinai visai nepaiso politikos ir neturi jokių piktų ambicijų. Nesėkmingų nėštumų ir karališko gyvenimo įtampų išvarginta Barbora miršta, nesulaukusi savo vedybinio gyvenimo penkmečio.

Daug daugiau negu roko opera

„Žygimanto Augusto ir Barboros Radvilaitės legenda“ buvo skelbiama kaip roko opera. Tačiau tokia etiketė atspindi ne visus šio daugialypio spektaklio elementus. Spektaklyje buvo ir tradicinės operos elementų, ir liaudies muzikos, ir populiarių dainų, ir dramatiškų choro partijų. Muziką sukūrė kompozitorius Kipras Mašanauškas. Libretą parašė Romas Lileikis. Režisierė ir choreografė – Anželika Cholina. 32 šokėjai atliko klasikinio baleto, liaudies šokių, duetų, grupinių ir pilnų ansamblių šokius. Jie šoko šalia 56 lietuvių meno ansamblio „Dainava“ choristų. Kostiumai atkūrė XVI amžių. Jie buvo puošnūs ir lengvai pritaikomi judesiams, bet neperdėtai pagražinti, išskyrus karūnas. Mano nuomone, „Žygimanto Augusto ir Barboros Radvilaitės legenda“ yra sceninio meno šedevras. Sveikinu Anželiką Choliną ir visą ansamblį.

Geriausie lietuviški talentai

Visi atlikėjai puikiai tiko savo vaidmenimis. Mantas Jankavičius ir Karina Krysko-Skambinė, dainuodami lyriškas populiarias dainas, buvo aistringi, bet kartu švelnūs išimylėjėliai. Rokas Spalinskas ir Gitana Pečkytė, senesnieji karaliai ir karalienė, dramatiškai atliko operines arijas ir duetus. Jeronimas Milius ir Tadas Juodsnukis dainavo Barboros brolio ir pusbrolio vaidmenis. Jie vaizdavo apsukrius dvariškius, karališko dvario intrigose manevruojančius ir norinčius pasinaudoti savo šeimos įtakingumu. Rafailas Karpis ir Dominykas Vaitiekūnas buvo nykštukai-juokdariai. Šiedu juokdariai-šokėjai-dainininkai įsiterpdavo į visas scenas, išskyrus meilės duetus.

Vienintelis vakaro liūdesys – šis spektaklis buvo vienkartinis. „Žygimanto Augusto ir Barboros Radvilaitės legendos“ spektaklis – tarsi gražus, gintare amžinai įstrigęs vabzdys liks įamžintas salę užpildžiusių 3,900 žiūrovų širdyse.

Vertė **Rimas Černius**

Ministre Linkevičiaus, raskite jėgų atsigręžti į veidrodį (I)

VIDMANTAS VALIUŠAITIS

Prieš mėnesį Lietuvos užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius padarė ne patį sėkmingiausią savo karjeroje viešą pareiškimą, verčiantį abejoti jo, kaip politiko ir kaip demokratinės visuomenės tarnautojui privalomas kompetencijos ribas jaučiančio pareigūno, patikimumu.

Mes neturime padėti propagandistams – paskelbė ministras, pats stojęs į propagandisto batus. – Turime principingai reaguoti, iškilus nenuginčijamiems faktams apie atskirų žmonių nederamą elgesį ar kolaboravimą su naciais”, – tvirtino Linkevičius ir nedvejodamas pridūrė, esą, Jono Noreikos – Generolo Vėtros pavyzdys būtent „toks ir yra”.

„Jo gyvenimas buvo įvairus, tiesa, kad jis kalėjo konclageryje, kovojo už Lietuvą, – lėkštas istorijos aiškinimus tęsė pareigūnas. – Bet taip pat prieš akis turiu kopijas dokumentų, kurios liudija apie aiškų kolaboravimą su naciais, formuojant žydų getus ir nusavinant žydų turą.”

Maža to. Vilniaus miesto savivaldybės merui, Lietuvos mokslų akademijos prezidentui, Vrublevskių bibliotekos direktoriui – savarankiškų, tam tikras autonomines teises turinčių institucijų vadovams, – tarsi tarybinių laikų kompartijos sekretorius iš vykdomojo komiteto valdininkų pareikalavo: „Savivaldybė, Mokslų akademija, Vrublebskių biblioteka neturėtų stumdyti atsakomybės vieni nuo kitų ir imtis priemonių, kad tos lentelės ten neliktų. Mes čia turėtume nesvyruoti.”

Svarbu tiesa, ne kalkuliacijos

Neseniai buvo sukelta aukštų bangų dėl Seimo nario, Biudžeto ir finansų komiteto pirmininko Stasio Jakeliūno tarnybinio apsilankymo pas Konstitucinio Teismo (KT) pirmininką Dainių Žalimą ir tai įverinta kaip neleistas spaudimas KT. Nepaisant to, kad S. Jakeliūnas jokių viešų pareiškimų nedarė ir net neaišku apie ką jie ten iš tiesų kalbėjo. Tačiau dalis politikų baiminasi, kad tokio „spaudimo” ne tik pirmininkas, bet ir visas teismas „neatlaikys”.

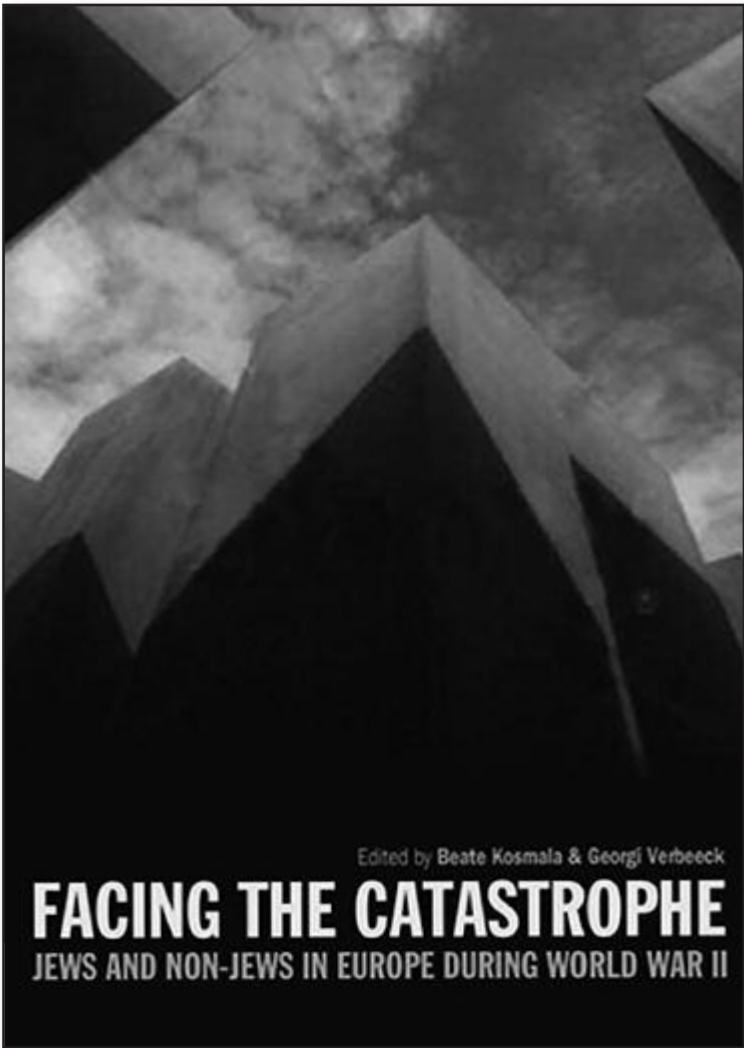
Kodėl? Todėl, kad taip galvojantieji patys niekina demokratinę sprendimų priėmimo tvarką, negerbia kompetencijos, spjauna į įstatymus ir kolegalių organų įgaliojimus. Kadangi linkę vadovautis sovietiniais sprendimų priėmimo instinktais ir baimėmis, kad bet koks pasikalbėjimas su tų institucijų atstovais, kaip tai buvo „tarybinės telefoninės teisės laikais”, neišvengiamai paveiks ir visos struktūros darbą.

Anais laikais kompartijos bosas paskelbdavo, kad „yra nuomonė”: turi būti, girdi, taip ir taip. Kur ta nuomonė „yra”, kieno ji, kodėl ji būtent tokia – niekas viešai nedrįsdavo klausti. Savisaugos sumetimais. Pagal refleską iš tų laikų, kada „klausimus keliantys draugai” kitą dieną nebepasirodydavo darbe. Todėl klausimų nekeldavo. Tik rankas.

Ministras L. Linkevičius šiuo atveju prisistatė būtent kaip šios „politinės tradicijos” ipėdinis, aiškiai pademonstravęs panieką jo ministerijos kompetencijai nepavaldžiomis institucijoms, kurios turi pakankamai aiškiai reglamentuotą demokratinę sprendimų priėmimo tvarką.

Dar daugiau. Žinant „intymius” ministro ryšius su televizijomis nenuostabu, kad spaudimas minėtoms institucijoms tą pačią dieną buvo padidintas, pasinaudojant dar ir šia „plastmasine ranka” viešajai opinijai palenkti. Savotiškai įdomu, nors nuobodu buvo stebėti varinėjimą „futbolo” į praktiškai „neginamus vartus”, t. y. ministro nuomonę aptarnaujančiam žurnalistui, kaip jau įprasta, susiskvietus į studiją jam asistuojančius simpatikus, ir tik pro forma pasisodinus vieną nuosaikų oponentą, bet subtiliai ribojant jam laiką reikšti nuomonę ir argumentuoti, nepaisant to, kvalifikacijoms aptariamo klausimo srityje nei vienas iš kitų to pokalbio dalyvių jam nebūtų prilygęs.

Čia pagarbą vis dėlto tenka atiduoti Vilniaus merui R. Šimašiui, kuris nesutiko pripažinti esąs Lin-

kevičiaus „vykdomojo komiteto” skyriaus vedėjas ir ramiai paaiškino politinį spaudimą darančiam politikui bei irzlų nekantrumą demonstruojantiems visuomenininkams, kad šiuo atveju ne politinės kalkuliacijos, bet istorinė tiesa yra kriterijus vertinti J. Noreiką.

Kai prokuroro mantiją užsisiautęs žurnalistas, įsitikinęs „žinas tiesą” ir turįs visus atsakymus, reikšmingai pareiškė, esą, „tiesa yra ta, kad jis [Noreika – V. V.] kūrė getą”, R. Šimašius atsakė išminčiai: „Čia yra viena tiesos versija. Galutinę tiesos versiją turi pateikti tos institucijos, kurios nagrinėja istorinius duomenis. Nes yra viena tiesos versija, kita tiesos versija, – kalbama apie tuos pačius dalykus iš skirtingų perspektyvų.”

Faktai

Pažvelkime tad pirmiausiai į nenuginčijamus faktus, apie kuriuos kalba Linkevičius ir kuriuos jis „turi”. O jie yra tokie:

1. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 1991 m. gegužės 27 d. priėmė nutartį Nr. 8-17228, kad J. Noreika yra reabilituotas baudžiamojoje byloje Nr. 9792/3. Tokį vertinimą teismas dar kartą patvirtino 2015 m. lapkričio 6 d. raštu Nr. 1.15-5T-88 LAT.

2. Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimų centras 2017 m. balandžio 4 d. pažymėjo nurodė, kad „vokiečių okupacijos laikotarpiu Jonas Noreika nėra dalyvavęs žydų masinėse naikinimo operacijose Telšių ir Šiaulių apskrityse.”

3. J. Noreika nacių įkalintas Štuthofo kocentracijos stovykloje buvo ne šiaip įkliuvęs už antinacinę veiklą, bet buvo paimtas kaip įtakingas visuomenės autoritetas, kaip „garbės įkaitas”, drauge su 45 kitais to meto Lietuvos šviesuoliais-intelektualais, iškiliais visuomenės nariais, įskaitant rašytoją B. Sruogą, kunigus St. Ylą ir A. Lipniūną, diplomatą J. Bredikį, ekonomistą V. Jurgutį, teisininką A. Tumėną, istoriką A. Kučą (Kučinską), žurnalistus R. Mackonį, K. Baubą, pulk. M. Mačioką ir daugelį kitų garbingų to meto žmonių.

1943 m. paskelbus Lietuvoje mobilizaciją, antinacinio pagrindžio vadovaujama visuomenė vieningai tam pasipriešino ir ją sužlugdė (latviai, estai, belgai, norvegai, prancūzai, kitos vokiečių okupuotos šalys, išskyrus lietuvius ir lenkus, to padaryti nepajėgė). Keršydami už tai lietuviams, naciai uždarė visas aukštąsias mokyklas, o 1943 m. kovo 16–17 die-

nomis areštavo minėtuosius 46 garbės įkaitus.

Istorikė Vanda Daugirdaitė-Sruogienė rašė, kad žodį „Geiseln” – vokiškai įkaitai, – išgirdo iš Vilniaus miesto komisaro Hingsto ir kelių gestapininkų lūpų. Oficialiai vokiečiai vadino juos „Ehrenschaftlinge” – garbės kaliniais. Tačiau eiliniai gestapininkai, pasak V. Daugirdaitės-Sruogienės nevadino jų kitap, kaip „Litauische Geiseln” – „lietuvių įkaitai”.

Apie tai ji rašė: „Paaiškėjo, kad suimtieji yra betarpiškoje Himmlerio žinioje, o prie jo prieiti neįmanoma. <...> Nepaisant griežčiausio draudimo, 1943 m. balandžio 23 d., Didįjį penktadienį, man pavyko įsmukti į Lietuvos gestapo viršininko K. Jaegerio kabinetą Kaune. Jis pasitiko mane piktu žvilgsniu, bet mane išklausė. Tuoj ėmė nervingai dėstyti, kad eina karas, padėtis rimta, rusai jau čia pat – reiktų visiems kartu gintis. O „diese dumme Litauern” („šitie kvailiai lietuviai” – V. V.) atkakliai nenori eiti su mumis. Dargi drįsta – nykštukai – daryti afrontus tokiai galingai valstybei kaip Vokietija! Ar mano vyras kaltas ar nekaltas – jis neturįs laiko gilintis. Jis kaltas, kaip ir visi lietuviai, kad nekovoja prieš bolševikus. „Jeigu jūsų jaunimas stos į mūsų dalinius, jūsų vyras ir kiti bus laisvi, jei ne...” užbaigė iškaltingu mostu...

Tų jo žodžių kaip gyva nepamiršiu. Taip ir baigėsi audiencija.”

4. Štuthofų koncentracijos stovyklos evakuacijos metu J. Noreika galėjo išsigelbėti ir pasitraukti į Vakarų, kur jau buvo pasitraukusi jo žmona su dukrele, tačiau pasilikę globoti bejėgiškoje padėtyje atsidūrusio ir šiltine sergančio savo likimo draugo Vlado Jurgučio (nuo jo užsikrėtė liga vėliau ir pats), pateko į raudonosios armijos rankas. Lito tėvo gyvybę tačiau išgelbėti sugebėjo.

5. Atsidūręs Lietuvoje, 1946 m. pradžioje, drauge su Ona Lukauskaite-Poškiene (vėliau – poeto Tomo Venclovos, siekiančio J. Noreikos pažeminimo, bendradarbe ir bendramante Lietuvos Helsinkio grupėje), Stasiu Gorodeckiu, Zigmū Šerkšnu-Laukaičiu įkūrė Lietuvos Tautinę Tarybą (LTT), kurios pagrindinis tikslas buvo atkurti nepriklausomą, demokratinę valstybę. Sudarinėta ir laikinoji civilinė vyriausybė, į kurią buvo numatomi kviesti profesoriai Vladas Jurgutis, Balys Sruoga, Leonas Bistras, Antanas Žvironas, Kazys Šalkauskis. Sudarinėta ir pogrindžio Lietuvos ginkluotųjų pajėgų vyriausioji vadovybė, kurios vadu tapo J. Noreika.

6. Sovietų saugumui išaiškinus pogrindinę organizaciją ir areštavus J. Noreiką, okupacinė valdžia, vadovaudamasi Rusijos Federacijos (!), ne Lietuvos įstatymais, jį teisė, 1946 m. lapkričio 22 d. pasmerkė mirti ir 1947 m. vasario 26 d. nužudė.

Šie faktai buvo priežastis, dėl kurios tas Lietuvos laisvei ir nepriklausomybei pasiaukojęs vyras bei laisvės kankinys prezidento A. Brazausko buvo deramai pagerbtas ir apdovanotas (po mirties) aukščiausiu valstybės apdovanojimu – Vyčio kryžiumi.

Ir ne tik. J. Noreikos atminimas įamžinatas įvairiais pagarbos ženklais – atminimo lentomis, jo vardo gatvių ir mokyimo įstaigų pavadinimais, etc. – vietose, susijusiose su Generolo Vėtros gyvenimu ir veikla. Taigi, ne vien tik prie Mokslų Akademijos bibliotekos sienos.

Tie sprendimai buvo priimti prieš gerus du dešimtmečius. Su tais sprendimais susijusią medžiagą aptarinėjo daugybė žmonių: rinko faktus, tyrė, svarstė, vertino juos tos srities specialistai. Tik tuomet atsakingos institucijos atitinkamus sprendimus priėmė. Ir ilgus metus tai niekam neužkliuvo.

Tačiau Lietuvos užsienio reikalų ministro pareiškimo tonas bei pobūdis, kuriuo jis pareiškė savo nuomonę, turėdamas prieš akis „kopijas dokumentų”, verčia manyti, kad jis yra įsitikinęs, jog to pakanka versti Aukščiausiąjį Teismą, Prezidentūrą, Lietuvos gventojų genocido ir rezistencijos tyrimų centrą, Vilniaus miesto savivaldybę ir kitas URM nepavaldžias institucijas peržiūrėti savo sprendimus ir orkestruoti juos pagal ministro norą. Kitaip tariant, istoriją traktuoti „kavaliariškai” – pagal dienos ūpą, pagal interesnatų pageidavimus, pagal paties ministro, drįsčiau pavadinti, seklų ano meto istorinių aplin-

kybių suvokimą ir šiandieninį paviršutinišką jų traktavimą.

Lyg moralinis autoritetas

Niekada nebūčiau drįsęs ministrui L. Linkevičiui viešai priminti jo paties biografijos detalių. Kadangi jo, kaip Lietuvos užsienio reikalų ministerijos atstovo, veiklą apskritai vertinu palankiai – tiek kada jis dirbo pasiuntiniu prie NATO, kai Lietuva dar tik siekė narystės aljanse, tiek vėliau, dirbant jau institucijos vadovu. Tačiau šis pastarasis, mano nuomone, ministrui autoriteto nepridedantis pareiškimas, norom nenorom verčia veidrodį pastatyti prieš jį patį.

Pone ministre, Jūs smerkiate žmogų, kuris už privilegiją Jums atstovauti laisvai ir nepriklausomai Lietuvai, patyrė nežmoniškus išbandymus, kankinamas tiek vieno, tiek kito okupanto, bet išduoti savo Tėvynės nesutiko. Verčiau apsisprendė mirti.

Kur buvote Jūs, kada mirtis už ištikimybę Lietuvai jau nebegrėsė, bet už jaunimo ideologinį mulkinimą, komunizmo stabų apdainavimą, „supuvusių Vakarų“ demaskavimą, tikinčiųjų skundimą, įdavinėjimą ir persekiojimą komjaunimo nomenklatūros atstovams buvo duodama „riebesnės sriubos“, atveriamos karjeros perspektyvos Maskvai tarnaujančios administracijos sistemoje?

Kur buvo Jūsų balsas, tarkime, po 1987 m. rugpjūčio 23 d mitingo prie A. Mickevičiaus paminklo, kada KGB persekiojamiems jo dalyviams buvo taikomi psichologinio teroro metodai, kai kuriais atvejais – net fizinė prievarta, žmonės buvo šantažuojami spaudoje, smerkiami susirinkimuose, mėtomi iš darbų ir mokslo įstaigų?

Jūs buvote įtakingas žmogus – Kauno miesto Panemunės rajono komjaunimo sekretorius, Lietuvos „Lenino komunistinės jaunimo sąjungos“ Centro komiteto skyriaus vedėjas. Gal Jūs tada parodėte drąsos, paaiškinote savo „draugams iš centro komiteto“, kad Molotovo-Ribbentropo pakto 38-ųjų metų minėjimo dalyviai nėra nusikaltėliai, tik skirtingai interpretuoja istorijos faktus? Ir beje, interpretuoja lygiai taip pat, kaip šiandien tai darote ir Jūs. Tačiau tada jūsų sąjungos organas tvirtino, kad tie žmonės, tarp kurių buvo ir šių metų Laisvės premijos laureatė, yra „erkės ant sveiko mūsų visuomenės kūno“, kad jie valgo duoną, gaunamą „iš užsienio nacionalistinių centrų, finansuojamų ČŽV“, – 1987 m. rugpjūčio 25 d. laidoje rašė „Komjaunimo tiesa“.

Jūsų atstovauta organizacija dezinformaciją tada naudojo kaip slaptą KGB ginklą, sąmoningos ir Lietuvai išpareigojusios visuomenės griovimo, dalies jos žmonių politinio eksterminavimo ir „neliečiamųjų geto“, kurį tarybinė nomenklatūra apeidavo iš tolo, tvėrimo metodą. Bet Jūs tada – tylėjote. O vėliau – ar bent atsiprašėte?

Užtat dabar, lyg būtų moralinis autoritetas, ministras L. Linkevičius nevaržo savęs smerkdamas atminimą žmogaus, kurio vertinimus mažžiausia korektiška būtų buvę palikti kitiems. Kadangi tie išbandymai atsparumu kolaboracijai, kurių neišlaikė pats ministras, nė iš tolo negali būti palyginami su tais, kurie teko žmonėms, pergyvenusiems paeiliui tris okupacijas.

Lietuvos generalinė sritis

Pereikime dabar prie esminės šio straipsnio dalies – apie Jono Noreikos tariamai „aiškų kolaboravimą su naciais, formuojant žydų getus ir nusavinant žydų turtą“, kaip tai įvardijo URM vadovas, ėmėsis istorijos aiškinimo, teisėjavimo išskirtinai ekspertinių kvalifikacijų reikalaujančioje tyrimų byloje, netgi nekorektiško spaudimo jam nepavaldžių įstaigų vadovams. Tikiuosi, kad papildomai pateikti „nenuginčijami faktai“, apie kuriuos nekalba ministras nei jo kamertoną palaikantis choras, padės geriau suprasti istorinę realybę ir įvertinti argumentų, kuriais taip beatodairiškai puolamas J. Noreika, vertę.

Dar visai neseniai tas pats „choras“, mojuodamas Aleksandro Pakalniškio atsiminimais, aukšta balso tonacija kaltino J. Noreiką esant asmeniškai atsakingu už Plungės žydų išžudymą. Paaikšėjus, kad Pakalniškio atsiminimuose pareikšti priekaištai jokio istorinio pagrindo neturi, kaltinimų svoris patyliukais tapo perkeltas į abstrakčią „kolaboravimo“ kategoriją, mat jis kurį laiką ėjo Šiaulių apskrities viršininko pareigas.

Skamba neblogai: viršininkas! Ir dar – visos ap-

skrities! Tik niekas iš J. Noreikos bylos aiškintojų ir komentatorių nekelia klausimo: o kokie buvo to viršininko įgaliojimai, kokie klausimai buvo jo kompetencijos ribose, ties kokia teritorija tie įgaliojimai baigėsi? Čia išsyk tenka pastebėti, kad žmonės, kurie išvedžioja esą „žydų klausimu“ kokius nors sprendimus priiminėjo lietuviškos savivaldos grandys, netiesiogiai pripažįsta, kad tuo klausimu turi labai menką supratimą arba sąmoningai klastoja istoriją.

E. Jakilačiui gerai atsakė A. Anušauskas: „Jei sakote, kad Noreika sukūrė getą, aš sakau, kad Noreika atkartotojo generalinio komisaro ir jo atstovų tose apskrityse išleidžiamus nurodymus, perrašydamas lietuvių kalba.“

Holokausto atminimo muziejaus Washingtone dokumentų kolekcijoje saugomas vertas dė-

mesio vaizdo įrašas. 1985 m. sukurto ir pasulyje išgarsėjusio filmo „Šoa“ apie žydų naikinimą autorius ir režisierius Claude Lanzmann, prisistatęs svetimu vardu, apsilankė pas buvusį Šiaulių gebietskomisarą Hans Gewecke ir slapta kamerą įrašė ilgą pokalbį. Daugiau kaip valandą Gewecke ten kalba apie savo veiklą Antrojo pasaulinio karo metais Šiaulių apygardoje, kai 1941 m. liepą jis buvo paskirtas šios srities komisaru.

Priminsiu, kad nuo vokiečių okupacijos pradžios (vermachtu kariuomenė Vilnių užėmė birželio 24 d., Kauną – birželio 25 d.) Lietuvą valdė vokiečių karinė administracija (karo lauko ir vietos komendantūros), o liepos antroje pusėje formalią valdžią perėmė vadinamasis Ziwilverwaltung – vokiečių civilinė administracija.

Lietuva, pavadinta „Lietuvos generaline sritimi“, tapo sudėtine Ostlando (Rytų krašto) reicho komisariato, kuriam vadovavo tiesiogiai Hitlerio paskirtas ir Alfred Rosenberg, Okupuotų rytų teritorijų reichsministrui, pavaldus reichskomisaras Hinrichas Löhse, dalimi. Čia tinka pažymėti, kad A. Rosenberg buvo pirmasis, kuris jau 1941 m. lapkričio 18 d. uždarame susitikime su vokiečių spaudos atstovais prabilo apie būtinybę sunaikinti visus Europos žydus.

Aukščiausiu Lietuvos okupacinės vokiečių valdžios pareigūnu (generaliniu komisaru), H. Löhse paskyrimu, tapo Adrian von Renteln, o generalinio komisaro įstaiga rezidavo Kaune.

Lietuvos generalinės srities teritorija buvo suskirstyta į dvi miestų (Kauno ir Vilniaus) ir keturias teritorines apygardas (vokiškai Landgebiet) – Kauno, Vilniaus, Šiaulių ir Panevėžio (atsirado šiek tiek vėliau). Apygardų valdžios įstaigoms vadovavo apygardų komisarai, pavaldūs generaliniam komisarui A. von Renteln.

Jo paskyrimu Vilniaus apygardos komisaru tapo H. Wulff, Vilniaus miesto – H. Hingst Kauno apygardos – A. Lentzen, Kauno miesto – H. Cramer,

Šiaulių apygardos – H. Gewecke, Panevėžio apygardos – W. Neuma. Kiekviena apygarda aprėpė maždaug po 6–7 apskritis.

Šio paaiškinimo reikėjo, kad geriau suprastume tai, apie ką savo interviu kalba H. Gewecke ir ką nurodo kai kurie kiti, Lietuvos istorikų, nekalbant apie politikus ir žurnalistus, nenaudojami istorijos šaltiniai.

Uždraudė likviduoti Šiaulių žydus

„Atvykęs į Šiaulius, turėjau vykdyti Rosenbergo įsakymą – izoliuoti žydus getuose, – sako C. Lanzmann H. Gewecke, kuris po karo sąjungininkų buvo suimtas, tardytas, bet laisvės atėmimo bausme nebubaustas, nepaistant to, kad jau patys pirmieji jo įsakymai, tapus Šiaulių gebietskomisaru, paskelbti Šiaulių laikraštyje ‘Tėvynė’ 1941 m. rugpjūčio 13 d., buvo susiję išskirtinai su žydų atskyrimu ir izoliavimu (žr. dok.) – Rosenberg pasakė, – tęsia toliau Gewecke, – kad Šiauliuose žydai ir prieš karą gyveno gete. Uždarymą į getus Rosenberg laikė humanišku dalyku“.

Kalbėdamas apie žydų izoliavimą getuose, Gewecke niekur nemini lietuvių. Tą Rosenberg įsakymą, Gebietskomisar Gewecke nurodymu, vykdė „Ordensjunkeriai“ – Vokietijoje specialiai parengti fizinškai stiprūs vyrai, fanatiški naciai, jų buvo atsiųsta į visus apygardų komisariatus, taip pat ir į Šiaulius. J. Noreikos Gewecke visai nemini. Tačiau jis mini kitus – Šiaulių burmistrą Linkevičių ir dr. Juozaitį.

Kodėl Gewecke nebuvo nuteistas išsyk po karo galbūt bent iš dalies paaiškina faktas, kad net ir eidamas brutalios valdžios pareigūno pareigas, savo galimybių ribose, bandė išgelbėti tai, ką dar buvo galima išgelbėti. Kaip aiškėja iš amerikiečių atliktų istorinių tyrimų, tos galimybės, pasirodo, nebuvo tokios didelės, kaip kartais įsivaizduojama, ne tik tokių vietinės reikšmės komisarų kaip Gewecke, bet net ir reichskomisarų, kaip Löhse. Apie apskričių viršininkus ar miestelių burmistrus čia nė kalba neina.

Pažvelkime ką apie Šiaulių regiono žydų izoliavimą, jų turto užgrobimą ir eikvojimą rašo jau atlikti konkretūs istoriniai tyrimai.

„Facing the Catastrophe...“ rašoma: „Žudynių vykdymui vadovavo vokiečių institucijos: iš pradžią Wehrmachtso vietos komendantūros (Orts-Kommandantur), o nuo 1941 m. rugpjūčio pradžios – Šiaulių Gebietskomissariato civilinė administracija, bendradarbiaudama, o kartais ir nesutikdama su [tame regione veikusiomis – V. V.] saugumo policijos Einsatzkommando 2 [iš dalies, dislokuota Rygoje – V. V.], tiek ir su Einsatzkommando 3 [dislokuota Kaune – V. V.]“

Einsatzkommando 3 vadovavo jau minėtasis Karl Jaeger, SS štandartenfiureris, okupuotos Lietuvos gestapo viršininkas, „suteikęs malonę“ Štuthofe įkalinto Balio Sruogos žmonai užėti pas jį į kabinėtą. Jo tiesioginiame pavaldume buvo galbūt kruviniausio Lietuvoje siautėjusio žudiko Joachim Hamann „skrajojantis būrys“ (Rollkommando).

Kas atsitiko, kai tas būrys atvyko į Šiaulius, savo 1941 m. rugsėjo 3 d. rašte A. von Rentelnui praneša H. Gewecke: „Ką tik SS leitenantas Hamannas, Kaune dislokuotos operatyvinės grupės 3 (Einsatzkommando 3) vadas, atvyko pulkininko Jaegerio nurodymu ir pranešė, kad jis turi SS pulkininko Kaune Jaegerio įsakymą likviduoti visus Šiaulių žydus, ir kad jis turi pradėti pasirengimus nedelsiant. Likvidacija buvo numatyta pirmadienį.“

Aš griežtai atsisakiau vykdyti likvidavimą ir pareižiau, kad bet kuriuo atveju tolesnis žydų likvidavimas, kaip tai nurodė reichskomisaras [Löhse – V. V.], neturi vykti. Tuo pačiu metu aš pažymėjau, kad visi dideli fabrikai turės sustoti, jeigu Šiauliuose bus likviduoti žydai vyrai, nes beveik visi kvalifikuoti darbuotojai yra žydai.

Aš uždraudžiau SS leitenantui Hamannui vykdyti jo nurodymą ir pareikalvau pranešti apie tai SS pulkininkui.”

Suprantama, kad nacionalsocialistinės ideologijos ir karo stovio kontekste humaniškumo dimensija neturėjo jokios argumentuojančios vertės, tad „racionalus“ pagrindimas apsaugoti žmonių gyvybes galėjo būti vienintelis – „ekonominio tikslingumo“. Taip Gewecke ir darė.

Parengė Vitalius Zaikauskas

LIETUVA IR PASAULIS

Kuriam kandidatui pirmenybė?

Vilnius (BNS) – Gyventojams vardinant pretendentes į prezidentus, populiariausiųjų trejetukas keičiasi – į viršų labai sparčiai kyla konservatorių atstovė Ingrida Šimonytė, rodo apklausos.

Spalio 5–14 dienomis atliktos apklausos duomenimis, paprašyti įvardinti geriausią pretendentą į prezidentus, gyventojai dažniausiai rinkosi ekonomistą Gitaną Nausėdą – 23 procentai (22,3 proc. rugsėjį).

Tuo tarpu ketvirtoje pozicijoje buvusi I. Šimonytė kyla į antrą vietą, aplenkdamą trečioje vietoje esantį premjerą Saulių Skvernelį ir pirminiuose konservatorių partijos kandidato rinkimuose su ja besivaržantį diplomata Vygaudą Ušacką.

I. Šimonytė, kaip geriausią pretendentę į prezidento postą, įvardijo 17,5 proc. apklaustųjų, nors prieš mėnesį ją rinkosi 10 proc. tyrimo dalyvių.

Įvaikinti vaikai išlaikys Lietuvos pilietybę

Vilnius (BNS) – Užsieniečių įvaikinti lietuvių vaikai galės išlaikyti Lietuvos pilietybę.

Seimas priėmė pataisas, kad gimę Lietuvos piliečiais, bet dėl įvaikinimo užsienyje kitos šalies pilietybę įgiję asmenys suaugę galės išlaikyti Lietuvos pilietybę. Analogiškai dvigubą pilietybę galėtų turėti lietuvių iš užsienio įvaikinti asmenys.

J. Basanavičiaus aikštė nušvis po mėnesio

Vilnius (ELTA, „Draugo“ inf.) – Paminklą dr. Jono Basanavičiui ir jo vardo aikštę išvysime jau lapkričio 23-iają, minėdami patriarcho gimtadienį – nuo jo gimimo sukanka 167-eri metai. Lietuvos 100-mečio minėjimą simboliškai užbaigs ypač reikšmingas ir lauktas įvykis – pagaliau iškils paminklas vienam žymiausių Lietuvos

Lietuva nepriims rusų propagandistų

Vilnius (LRS inf.) – Seimo nariai Audronius Ažubalis ir Laurynas Kasčiūnas kreipėsi į užsienio reikalų ministrą Liną Linkevičių, ragindami papildyti nepageidautinų Lietuvoje asmenų nustatymo tvarkos kriterijų sąrašą nuostatomis, pagal kurias atlikėjai, viešai arba per savo kūrybą išsakantys paramą agresyviai Rusijos ar kitos valstybės vykdomai užsienio politikai arba kvestionuojantys Lietuvos sąjungininkų teritorinį vientisumą, būtų įtraukti į nepageidautinų asmenų sąrašą ir negalėtų atvykti bei organizuoti savo pasirodymus Lietuvoje.

„Prieš kelis mėnesius L. Kasčiūnas kreipėsi į URM dėl draudimo proputiniškam dainininkui Timurui Junusovui – Timoti atvykti į Lietuvą. Į šį kreipimąsi buvo gautas atsakymas, kuriame konstatuojama, kad T. Junusovas gali atvykti į Lietuvą ir čia organizuoti savo pasirodymus. Susipažinome su URM pateiktais argumentais ir esame įsitikinę, kad nepageidautinų asmenų Lietuvoje nustatymo tvarka, numatanti kriterijus, pagal kuriuos nustatoma, ar asmuo gali būti įleistas į Lietuvą, privalo būti peržiūrėta ir papildyta. Šiuo metu galiojan-

Sparčiai į priekį veržiasi I. Šimonytė, aplenkusi V. Ušacką. BFL nuotr.

Diplomata V. Ušacką, kaip geriausią pretendentą į prezidentus, įvardijo 10,5 proc. apklaustųjų (12,9 proc. spalį), Kauno merą Visvaldą Matijošaitį – 8,9 proc. (7,8 proc. rugsėjį), filosofą Arvydą Juozaitį – 4,7 proc. (3,3 proc. rugsėjį), parlamentarę ekonomistę Aušrą Maldeikienę – 2,9 proc. (3 proc. rugsėjį), parlamentarą Naglį Puteikį – 2,4 proc. (2,8 proc. rugsėjį).

Iki šiol Lietuvos piliečiai, įvaikinti būdami vaikais ar kūdikiais ir taip įgiję kitos šalies pilietybę, sulaukę 21 metų turi rinktis, kurią pasilikti. Tokia tvarka galioja ir lietuvių šeimose iš užsienio įvaikintiems asmenims.

Pernai užsieniečiai įsivaikino 43 be tėvų globos likusius vaikus, užpernai – 58 vaikus.

veikėjų.

Dr. Jono Basanavičiaus vardo aikštei parinkta viena sakraliausių erdvių – ypatingos svarbos istorinė Vilniaus erdvė, priešais buvusius Miesto salės rūmus, kuriuose 1905 metų gruodžio 4-5 dienomis posėdžiavo Didysis Vilniaus Seimas, o dabar ten įsikūrusi valstybinė filharmonija.

tys kriterijai, vadovaujantis kuriais asmeniui draudžiama atvykti į Lietuvą, tik jei jis neigia Lietuvos teritorinį vientisumą, yra per siauri. Tokia tvarka kuria spragas ir lemia, kad Rusijos propagandinis veikimas Lietuvoje nėra tinkamai užkardomas”, – kreipimosi motyvus aiškino buvęs užsienio reikalų ministras A. Ažubalis.

Pasak L. Kasčiūno, atlikėjai, talpinantys Rusijos valdantiejiems informaciniame kare, privalo žinoti to kainą.

„Rusijoje apstu atlikėjų, kurie viešai deklaruoja paramą agresyviai valdančiųjų vykdomai užsienio politikai, kvestionuoja kaimyninių valstybių teritorinį vientisumą. Rusija, vykdydama informacinį karą, dažnai kultūrą naudoja kaip propagandinį įrankį, nes būtent per kultūrą priešiška propaganda geriausiai pasiekia žmonių sąmonę. (...) Esame įsitikinę, kad tokių atlikėjų vieša veikla privalo būti vertinama taip pat griežtai, kaip Rusijos verslininkų – oligarchų, kuriems uždrausta atvykti į JAV ir ES valstybes, parama Kremliaus vykdomai agresyviai užsienio politikai”, – teigė seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto narys L. Kasčiūnas.

JAV trauksis iš branduolinio susitarimo su Rusija

Washingtonas (BNS, „Draugo“ inf.) – JAV prezidentas Donald Trump patvirtino, kad jo šalis planuoja trauktis iš branduolinių ginklų sutarties su Rusija dėl pranešimų, kad Maskva pažeidė šį susitarimą.

„Rusija nesilaikė šio susitarimo. Todėl ketiname nutraukti šią sutartį”, – sakė D. Trump.

„Rusija pažeidė susitarimą. Ji ji

pažeidinėjo daug metų. Nežinau, kodėl prezidentas (Barack) Obama nesiderėjo ar nepasitraukė (iš sutarties). O mes neleisime jai (Rusijai) pažeidinėti branduolinės sutarties ir gaminti ginklų, (tuo tarpu kai) mums tai neleidžiama”, – pridūrė jis.

Tokiam galimam JAV žingsniui pritaria ir NATO generalinis vadovas Jens Stoltenberg.

Londonė – tūkstančių protestas prieš „Brexit“

Londonas (BNS, LRT) – Tūkstančiai protestuotojų spalio 20 dieną rinkosi centriniame Londonė, reikalaudami antrojo referendumo dėl Jungtinės Karalystės pasitraukimo iš Europos Sąjungos (ES).

Kalbą „žmonių balsavimo žygyje” sakė Londono meras Sadiq Khan. Šis žygis pasibaigė mitingu prie parlamento aikštės.

Organizatoriai tikina, kad tai buvo iki šiol didžiausias tokio pobūdžio protestas, o tūkstančius aktyvistų iš visos šalies į Londoną vežė apie 150 autobusų.

Organizatorių skaičiavimu, mitinge ir eitynėse dalyvavo per 700 tūkst. žmonių.

Britai už pasitraukimą iš ES nubalsavo 2016-ųjų birželį ir netrukus po jo ministrė pirmininkė Theresa May atmetė galimybę surengti antrąjį „Brexit“ referendumą.

Jungtinė Karalystė ES paliks kitų metų kovo 29 dieną, bet derybas dėl pasitraukimo sunkina nuolatiniai nesutarimai, ypač dėl Airijos sienos. Vis labiau baiminamasi, kad Jungtinė Karalystė iš ES pasitrauks be „skyrų” sutarties, kuri reglamentuotų tolesnius tarpusavio santykius.

T. May per ES viršūnių susitikimą Briuselyje praėjusią savaitę patvirtino

Antrojo referendumo dėl „Brexit“ reikalavo apie 700 tūkstančių britų. Standart. Co. Uk nuotr.

no, jog svarstyty galimybę pereinama į „Brexit“ laikotarpį pratęsti ilgiau nei dviems metams, nors už „Brexit“ pasisakantys politikai teigia, jog tai yra bandymas neapibrėžtam laikui pririšti Jungtinę Karalystę prie Briuselio.

„Tautos balso” kampaniją remė laikraštis „The Independent”, kurio paskelbtą elektroninę peticiją, raginančią surengti antrą „Brexit” referendumą, pasirašė apie 900 tūkst. žmonių.

Th. May šalies parlamente dar kartą atmetė antro balsavimo galimybę.

2016-aisiais surengtame referendume už šalies pasitraukimą iš ES balsavo 52 proc. rinkėjų. Balsavime dalyvavo 72 proc. iš 46,5 mln. balso teisę turinčių šalies gyventojų.

Rusų šnipai taikosi į Šveicariją

Bernas (ELTA) – Rusijos šnipai vis aktyviau taikosi į Šveicariją. Jų aktyvumas yra pastebimas ir toliau didėja, sakė Šveicarijos žvalgybos NDB vadas Jean Philippe Gaudin.

„Aš negaliu atskleisti daug detalių apie rusų veiksmus Šveicarijoje, tačiau yra aišku, kad jų aktyvumas yra didesnis nei anksčiau, – kalbėjo pareigūnas. – Aš negaliu nieko pasakyti apie šnipų skaičių, tačiau jis reikšmingas”.

Prieš tai atgarsio sulaukė du atvejai, kai spėjami rusų šnipai žvalgė objektus Šveicarijoje. Šveicarų tarnybų duomenimis, vienas jų buvo che-

minių ginklų bandymų kompleksas. Be to, tyrėjai aiškinasi kibernetinę ataką prieš Pasaulio antidopingo agentūros biurą.

Šnipinėjimo dingstis yra didelis tarptautinių organizacijų skaičius šalyje, sakė J. P. Gaudin. Be to, gali būti šnipinėjamos sporto organizacijos, pavyzdžiui, Tarptautinis olimpinis komitetas. Šnipai esą yra ne tik iš Rusijos, bet ir iš kitų šalių.

„Šiandien nauja yra tai, kad rusai mėgino atakuoti mūsų jautrią infrastruktūrą – tai yra raudona linija”, – pabrėžė J. P. Gaudin.

Loterijos „aukso puode“ – 1,6 mlrd. JAV dolerių

Washingtonas (BNS) – Daugybė loterijos žaidėjų Jungtinėse Valstijose liko nusivylę, kai jiems nepavyko pernakt tapti milijardieriais. Tačiau jie dar sulauks antro šanso laimėti didįjį prizą, kuris šįkart išaugo net iki 1,6 mlrd. JAV dolerių.

„Mega Millions” spalio 19 dienos lošimo prizo dydis buvo išaugęs iki 1 mlrd. JAV dolerių, taigi daugybė žmonių visose Jungtinėse Valstijose rikiavosi į eiles degalinėse ir parduotuvėse, kad įsigytų loterijos bi-

Nors net 15 žmonių laimėjo mažiausiai 1 mln. JAV dolerių prizą, „aukso puodo” nelaimėjo niekas, o tai reiškia, kad per pakartotinį lošimą spalio 23 dieną pagrindinis prizas išaugo iki 1,6 mlrd. JAV dolerių.

Iki šiol didžiausią Jungtinėse Valstijose „aukso puodą” – 758,7 mln. JAV dolerių – pernai laimėjo 53 metų moteris.

Loterijos laimėjimai Jungtinėse Valstijose yra apmokestinami federaliniu lygmeniu, be to, kai kurios valstijos taiko ir vietos mokesčius.

PAS MUS IR APLINK MUS

■ **Spalio 27 d., šeštadienį, 6 val. v. Pasaulio** lietuvių centre, R. Riškus salėje – madų pa-
roda „Nuo Baltijos krašto“. Programa, vaka-
rienė, loterija. Daugiau inf. tel. 708-252-0551
(Rita) arba tel. 708-557-3343 (Lina).

■ **Spalio 28 d., sekmadienį, 10 val. r. Pa-**
saulio lietuvių centro posėdžių kambaryje vyks
organizacijos „Vaiko vartai į mokslą“ narių su-
sirinkimas. Tema – savanorių rengimas. Kvie-
čiame dalyvauti ir visus susidomėjusius mūsų
organizacijos veikla.

■ **Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėji-**
mo bažnyčioje (2745 W. 44th St., Chicago,

IL) spalio 28 d. 10 val. r. švėsime 30-ąją ei-
linį metų sekmadienį. Eucharistijos šventimą
atnašaus kunigas Gediminas Keršys. Lietu-
viškos šv. Mišios vyksta ir ketvirtadieniais 8:30
val. r. Kviečiame dalyvauti.

■ **95-metį švenčiančio Čikagos lietuvių mo-**
terų klubo pokylis vyks lapkričio 4 d., sek-
madienį, 1 val. p. p. Palos Country Club,
13100 Southwest Highway, Orland Park, IL.
Kaina asmeniui – 50 dol. Pokylio metu bus
įteikta stipendija lietuvių kilmės, Illinojuje gy-
venančiai universiteto studentei. Daugiau
informacijos ir vietų užsakymas tel. 708-788-
2781

Tragiškoje avarijoje – lietuvio žūtis

Sekmadienio vakare, apie 9 val. 20
min., automobilio avarijoje žuvo Či-
kagos lietuvių bendruomenėje daugelio
pažįstamas ir žinomas 62-jų metų mu-
zikantas ir renginių organizatorius
Arūnas Augustaitis. Pirminiais poli-
cijos duomenimis, A. Augustaitis, šalia
Lemonto esančioje Archer Avenue ke-
lio atkarpoje netoli sankryžos su 135

gatve vairuodamas „Porsche Boxster“,
išvažiavo į priešpriešinę eismo juostą
ir susidūrė su automobiliu „Toyota
Tercel“. Jo vairuotoja, 36-erių Lemon-
to gyventoja Jennifer Balice, žuvo vie-
toje. Tragiškos avarijos tyrėjai patvir-
tino, kad abiejuose susidūrusiuose au-
tomobiliuose keleivių nebuvo.

„Draugo“ inf.

Šaulių suvažiavimas

Žvakutė prie generolo P. Plechavičiaus kapo.

LŠSI archyvo nuotraukos

Atkelta iš 1 psl.

Rinkiminiame suvažiavime buvo
renkamas ir LŠSI vadas, centro val-
dyba. Suvažiavimo delegatai nu-
sprendė, kad LŠSI toliau vadovaus
Julius Rūtenis Butkus. Šaulių Garbės
teismo pirmininku išrinktas Jonas
Plataakis, o Žvaigždės ordino komisijos
pirmininko pareigas suvažiavimas pa-
tikėjo Giedriui Bikulčiui. Suvažiavime
netrūko iškilmingų momentų. Vienas
iš jų – Lietuvos Šaulių sąjungos stei-
gėjo Vlodo Putvinskio-Pūtvio vardinių
medalių įteikimas labiausiai nusipel-
niusiems organizacijos nariams. To-

kiais medaliais buvo pagerbta 15 LŠSI
narių.

Vakar, spalio 22 dieną svečiai G.
Koryzna, R. Lukšas ir S. Ignatavičius
išskrido atgal į Lietuvą. Jie Čikagoje
praleido penkias dienas. Šio vizito
metu garbingi LŠS nariai lankėsi Li-
tuanistikos tyrimo ir studijų centre,
„Draugo“ redakcijoje, LR generali-
niame konsulate Čikagoje, amerikiečių
karo muziejuje, Šv. Kazimiero kapi-
nėse, kur pagerbė ten palaidotų ketu-
rių generolų – Povilo Plechavičiaus,
Stasio Dirmanto, Kazio Musteikio ir
Miko Reklaičio atminimą.

Dr. Audrius Plioplys kviečia į meno parodos „Pillars of Thought“ ati-
darymą, kuris vyks **spalio 24 d., trečiadienį, nuo 5 val. p. p. iki 7 val.**
v. Institute on the Formation of Knowledge, University of Chicago, 5737
South University Avenue, Chicago, IL 60637. Paroda veiks visą
žiemą.

VISŲ ŠVENTŲJŲ ŠVENTĖ IR VĖLINIŲ MIŠIOS

Lapkričio 1 d. visi esate laukiami PJM misijoje Lemonte! Šv.
Mišios bus aukojamos 11 val. r., 4 val. p. p. ir 7 val. v. Pasimeldę
ir prisiminę brangius artimuosius, besišilsinčius amžinybėje, po
kiekvienų šv. Mišių degančias žvakutes nunešime į Kryžių
kalnelį. Pašventintas Vėlinių žvakes galite įsigyti po Mišių arba
misijos raštinėje I-IV nuo 9-12 val. p. p.

facebook

Pasidalinkite
nuomone

www.facebook.com/draugolaikrastis

Lituanistikos ir studijų tyrimo centre iš k.: R. Lukšas, G. Koryzna, S. Ignatavičius ir G. Bikulčius.

Garbės šaulio vardas suteiktas JAV atsargos pulkininkui leitenantui Stasiui Paulauskui (centre).